

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

STUDIJA

***o utjecaju propisane visine naknada na investicijski
potencijal privatnog sektora za razvoj širokopojasnih
mreža sljedeće generacije***

Zagreb, studeni 2017. godine

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: MMPI) je angažiralo društvo BDO Savjetovanje d.o.o. (u daljnjem tekstu: Savjetnik) za izradu «Studije o utjecaju propisane visine naknada na investicijski potencijal privatnog sektora za razvoj širokopoljasnih mreža sljedeće generacije».

Na temelju analize svih propisanih naknada Savjetnik je izradio prijedlog tri mjere s procjenom njihovih učinaka na Operatore, Državni proračun, Proračune jedinica lokalne i regionalne samouprave te osobe javnog prava, korisnike nekretnina u vlasništvu RH koji su do sada bili oslobođeni plaćanja pojedinih naknada.

SADRŽAJ

1	UVOD	8
2	CILJ I SADRŽAJ STUDIJE	10
2.1	Cilj studije	10
2.2	Sadržaj studije	10
3	REZULTAT RADA IZ FAZE 1: ANALIZA PROPISANIH NAKNADA I UTJECAJ NA POSLOVANJE OPERATORA	12
3.1	Uvod.....	12
3.2	Zaključci analize naknada.....	12
3.3	Analiza utjecaja na poslovanje Operatora	14
4	PRAKSA DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE	16
4.1	Uvod.....	16
4.2	Sažetak praksi članica EU	16
4.3	Propisi kojima se olakšava i potiče izgradnja širokopojasne infrastrukture u Republici Hrvatskoj	20
5	ZAKLJUČAK STUDIJE	23
5.1	Sažetak predloženih mjera	23
5.2	Procjena učinaka predloženih mjera	24
5.2.1	Scenariji dodatnog ulaganja privatnih investitora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine	24
5.2.2	Ekonomski aspekt učinaka predloženih mjera	25
5.2.3	Socijalni i društveni aspekt učinaka predloženih mjera	25
6	MODEL OCJENJIVANJA PRIHVATLJIVOSTI PROMJENA NAKNADA	28
6.1	Polazišta	28
6.2	Metodologija	28
6.2.1	Kriteriji za ocjenjivanje.....	28
6.2.2	Ponderiranje kriterija	29
6.3	Rezultati ocjenjivanja	29
7	MJERA 1 - Smanjenje Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta te Naknada za pravo služnosti	32
7.1	Opis mjere	32
7.2	Utjecaj provedbe MJERE 1	35
8	MJERA 2 - Smanjenje godišnje naknade za uporabu neuparenog radiofrekvencijskog spektra širine pojasa od 1 MHz koja je dio naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne mreže pokretnih komunikacija	38
8.1	Opis mjere	38
8.2	Utjecaj provedbe MJERE 2	40
9	MJERA 3 - Smanjenje Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva	42
9.1	Opis mjere	42
9.2	Utjecaj provedbe MJERE 3	44
10	DALJNI KORACI ZA OPERACIONALIZACIJU REZULTATA STUDIJE	46
11	DODATAK	49

11.1	Analiza naknada	49
11.1.1	Naknade prema Zakonu o cestama	49
11.1.2	Naknade prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama	50
11.2	Praksa poboljšanja uvjeta ulaganja i upravljanja širokopojasnim mrežama odabranih država članica Europske Unije	60
11.3	Ocjene prihvatljivosti naknada po definiranim kriterijima	72
11.3.1	Kriterij 1 - Efekti na obveznike naknada	72
11.3.2	Kriterij 2 - Financijska ovisnost korisnika naknade o naknadi	74
11.3.3	Kriterij 3 - Povećanje investicijskog potencijala	77
11.3.4	Kriterij 4 - Strateški fit	78
11.3.5	Kriterij 5 - Složenost provedbe	79
11.4	Socijalni i društveni aspekt učinaka predloženih mjera	80
11.5	Upravljanje rizicima	83
11.6	Dokument «Analiza utjecaja propisane visine naknada na investicijski potencijal privatnog sektora za razvoj širokopojasnih mreža sljedeće generacije»	84

POPIS PRIKAZA

PRIKAZ 1: IZDOJENA PRAKSA DRŽAVA ČLANICA EU KOJOM SE PODUPIRE RAZVOJ ŠIROKOPOJASNE MREŽE	17
PRIKAZ 2: PROCJENA UTJECAJA PREDLOŽENIH MJERA PO DIONICIMA (MILIJUNI KUNA)	25
PRIKAZ 3: PROCJENA ULAGANJA U ŠIROKOPOJASNE MREŽE SA SOCIJALNOG I DRUŠTVENOG ASPEKTA	26
PRIKAZ 4: CILJEVI I KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE	28
PRIKAZ 5: TEŽINA (PONDER) KRITERIJA	29
PRIKAZ 6: PREGLED PET NAJVIŠE OCJENJENIH NAKNADA	30
PRIKAZ 7: PREGLED OCJENA OSTALIH NAKNADA	31
PRIKAZ 8: NAKNADE KOJE PLAĆAJU OPERATORI NA TEMELJU ZAKONA O CESTAMA	49
PRIKAZ 9: KORISNICI NAKNADA KOJE SE PLAĆAJU PREMA ZAKONU O ELEKTRONIČKIM KOMUNIKACIJAMA	50
PRIKAZ 10: SREDSTVA ZA OBAVLJANJE POSLOVA HAKOM-A – NAKNADE ZA UPRAVLJANJE ADRESNIM I BROJEVNIM PROSTOROM	51
PRIKAZ 11: SREDSTVA ZA OBAVLJANJE POSLOVA HAKOM-A – NAKNADE ZA UPRAVLJANJE RADIOFREKVENCIJSKIM SPEKTROM	53
PRIKAZ 12: SREDSTVA ZA OBAVLJANJE POSLOVA HAKOM-A – NAKNADE ZA OBAVLJANJE DRUGIH POSLOVA HAKOM-A U PODRUČJU ELEKTRONIČKIH KOMUNIKACIJA	55
PRIKAZ 13: NAKNADA ZA KORIŠTENJE NEKRETNINA NA TEMELJU PRAVA PUTA	55
PRIKAZ 14: NAKNADA ZA PRAVO UPORABE ADRESA I BROJEVA - OPĆI PRIHOD DRŽAVNOG PRORAČUNA	56
PRIKAZ 15: NAKNADE ZA PRAVO UPORABE RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA - OPĆI PRIHOD DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	57
PRIKAZ 16: STRUKTURA ISPLAĆENIH NAKNADA TRI PROMATRANA OPERATORA PREMA NAKNADI U 2015. GODINI U MILIJUNIMA KUNA I OCJENA PRIHVATLJIVOSTI.....	73
PRIKAZ 17: NAKNADE ZA KOJE JE RAZVIDNO DA NE ČINE VIŠE OD 2% UKUPNOG PRIHODA KORISNIKA NAKNADE	74
PRIKAZ 18: NAKNADE ZA KOJE JE RAZVIDNO DA ČINE PREKO 10% UKUPNOG PRIHODA KORISNIKA NAKNADE	75
PRIKAZ 19: OSTALE NAKNADE ZA KOJE PROCJENJUJEMO DA NE ČINE MANJE OD 2 I NE VIŠE OD 10% PRIHODA KORISNIKA	76
PRIKAZ 20: OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ISPLAĆENIH NAKNADA U ODNOSU NA TO DO KOJE BI MJERE NJIHOVO SMANJENJE MOTIVIRALO/ OPRAVDALO POVEĆANJE INVESTICIJA U ŠIROKOPOJASNE MREŽE SLJEDEĆE GENERACIJE.....	77
PRIKAZ 21: OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ISPLAĆENIH NAKNADA U ODNOSU PROCIJENJENI DOPRINOS SMANJENJA NAKNADE POVEĆANJU INVESTICIJA OPERATORA U ŠIROKOPOJASNE MREŽE SLJEDEĆE GENERACIJE	78
PRIKAZ 22: OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ISPLAĆENIH NAKNADA U ODNOSU NA PROCIJENJENU SLOŽENOST PROVEDBE IZMJENE NAKNADE	79
PRIKAZ 23: PROCJENA UTJECAJA NA GOSPODARSKI RAST	81
PRIKAZ 24: UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	83

SKRAĆENICE

Savjetnik	BDO Savjetovanje d.o.o.
Klijent, Naručitelj, MMPI	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Strategija	Strategija razvoja širokopojsnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine
EBRD	Europska banka za obnovu i razvoj (European Bank for Reconstruction and development)
EIB	Europska investicijska banka (European Investment Bank)
CAGR	Prosječni godišnji rast (Compound Annual Growth Rate)
CAPEX	Kapitalni izdaci (<i>Capital Expenditure</i>)
EBITDA	Operativna dobit (<i>Earnings Before Interest Tax Depreciation Amortization</i>)
GDP, BDP	Bruto domaći proizvod
HRK	Hrvatska kuna
NGA	Širokopojsni pristup sljedeće generacije (Next Generation Access)
ONP	Okvirni nacionalni program za razvoj pristupne širokopojsne infrastrukture
n/a	Nije primjenjivo (<i>Not applicable</i>)
Operator	Operator elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga
EKMI	Elektronička komunikacijska mrežna infrastruktura i povezana oprema

POPIS KORIŠTENE DOKUMENTACIJE

Za potrebe pripreme Studije korišteni su sljedeća dokumentacija i izvori na koju se Studija oslanja:

- Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. Godine
- Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja
- Zakon o cestama (NN 84/11, NN 22/13, NN 54/13, NN 148/13, NN 92/14)
- Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, NN 90/11, NN 133/12, NN 80/13, NN 71/14)
- Pravilnik o plaćanju naknada za obavljanje poslova Hrvatske regulatorne agencije na mrežne djelatnosti
- Pravilnik o potvrdi i naknadi za pravo puta
- Pravilnik o plaćanju naknada za pravo uporabe adresa, brojeva i radiofrekvencijskog spektra
- Kvartalna RBA analiza broj 64 (25.01.2017.)
- Revidirani nekonsolidirani financijski izvještaji za 2013., 2014. i 2015. godinu za društva: Hrvatski Telekom d.d., Vipnet d.o.o. i Tele2 d.o.o.
- Podaci o troškovima neporeznih davanja dostavljeni od strane djelatnika društva Hrvatski Telekom d.d., Vipnet d.o.o. i Tele2 d.o.o.
- Studija „Socio economic benefits of high speed broadband“, Europska komisija, 2015.
- Studija „Guide to high-speed investment broadband“, Europska komisija, 2014.
- Studija „Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects“, Europska komisija, 2015
- SWD-2016 „Europe's Digital Progress Report“

1 UVOD

Na temelju analize stanja razvijenosti širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj, vidljivo je zaostajanje u broju priključaka širokopojasnog pristupa za prosjekom država članica Europske unije. Obilježja dosadašnjeg razvoja mreža osnovnog širokopojasnog pristupa su:

- Kasni početak razvoja tržišta osnovnog širokopojasnog pristupa (2005. godine)
- Ispodprosječna gustoća priključaka širokopojasnog pristupa internetu
- Korištenje najrasprostranjenije mreže simetričnih bakrenih parica i DSL tehnologija za ostvarenje osnovnog širokopojasnog pristupa za najveći dio populacije
- Postojanje infrastrukturnog natjecanja u osnovnom širokopojasnom pristupu samo u dijelovima najvećih urbanih sredina, zasnovanog najviše na kabelskoj infrastrukturi.

Unatoč velikom porastu broja korisnika, u Republici Hrvatskoj i dalje postoje značajne mogućnosti za rast s obzirom na gustoću širokopojasnih priključaka od 23,02% u nepokretnoj javnoj komunikacijskoj mreži, u odnosu na prosječnih 31,6% u državama članicama Europske unije, posebno u području svjetlovodne pristupne mreže.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 13. srpnja 2016. godine donijela odluku o donošenju Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine (u daljnjem tekstu: „Strategija“) i odluku o donošenju Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (u daljnjem tekstu: ONP).

Donošenjem Strategije Vlada Republike Hrvatske strateški se opredijelila za uravnoteženu i jasnu politiku razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa i širokopojasnih usluga, koju će dosljedno provoditi nadležne institucije (tijela državne uprave i druga tijela javne vlasti te svi drugi sudionici u provedbi ove politike) u djelokrugu svoje nadležnosti.

Vlada Republike Hrvatske utvrđuje da je razvoj infrastrukture i usluga širokopojasnog pristupa internetu, brzinama većim od 30 Mbit/s, od interesa za Republiku Hrvatsku i jedan od preduvjeta razvoja suvremenog gospodarstva te stoga Strategijom nastoji dati snažan politički i djelatni poticaj stvaranju uvjeta za ubrzanje razvoja brzog širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj i dostizanju razine njegove dostupnosti i korištenja jednakih barem prosjeku Europske unije do kraja 2020. godine. Istovremeno, Strategija stavlja naglasak i na potrebu osiguranja dostupnosti širokopojasnog pristupa s brzinama većim od 100 Mbit/s, kako bi razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa pratio i razvoj usluga i aplikacija kojima su, za nesmetani rad, potrebne brzine širokopojasnog pristupa veće od 100 Mbit/s, što uključuje i simetričnost pristupnih brzina.

Temeljni ciljevi koje Vlada Republike Hrvatske ističe u Strategiji su:

- Pokrivenost pristupnim mrežama slijedeće generacije (NGA, Next Generation Access Networks), koje omogućuju pristup internetu brzinama većim od 30 Mbit/s za sve stanovnike Republike Hrvatske;
- Najmanje 50% kućanstava Republike Hrvatske budu korisnici usluge pristupa internetu brzinom od 100 Mbit/s ili većom;

Vlada je Strategijom utvrdila 13 mjera javne politike čija je svrha stvaranje društvenog, pravnog i poslovnog okruženja, koje će potaknuti sve čimbenike gospodarstva, kao i potrošače, na donošenje vlastitih poslovnih odluka i odluka o potrošnji, usklađenih s ciljevima Strategije.

Kao mjera br. 11. Strategije utvrđeno je Povećanje investicijskog potencijala privatnog sektora, a koja obuhvaća izradu Studije utjecaja propisane visine naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra (npr. M2M), naknade za pravo puta, naknada za prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti, visina upravnih pristojbi za lokacijske, građevinske i uporabne dozvole, analiza opravdanosti izuzimanja elektroničke komunikacijske infrastrukture (EKI) iz popisa nekretnina na koje će se odnositi sustav budućeg oporezivanja nekretnina na investicijski potencijal privatnog sektora.

ONP je usmjeren na ostvarenje strateških ciljeva utvrđenih Strategijom razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj i Digitalnom agendom za Europu te se njime daju upute i smjernice kojima se nositelji pojedinačnih projekata na lokalnoj i regionalnoj razini upućuje na optimalni pristup razradi tih projekata, u svrhu poticanja daljnjeg razvoja tržišta elektroničkih komunikacija. Ovaj Program ujedno predstavlja i program državnih potpora koji je nakon provedenog postupka provjere usklađenosti odobrila Europska komisija donošenjem odluke o usklađenosti s pravilima državnih potpora od 25. siječnja 2016. godine.

2 CILJ I SADRŽAJ STUDIJE

U skladu sa SWOT analizom iz Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine ("Narodne novine" br. 68/2016) i mjerom 11 «Povećanje investicijskog potencijala privatnog sektora» Akcijskog plana koji je sastavni dio Strategije, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: MMPI) je pokrenulo izradu ove studije.

U cilju izrade analize utjecaja propisane visine naknada na investicijski potencijal privatnog sektora za razvoj širokopojasnih mreža sljedeće generacije, MMPI je angažiralo BDO Savjetovanje d.o.o., koje je i izradilo ovu studiju.

2.1 Cilj studije

Cilj Studije je stvaranje potrebnog okruženja za poticanje privatnih ulaganja operatora, što je ujedno i dio Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine. Na temelju analize sadašnjeg stanja i projiciranog stanja u budućnosti za koje bi ova Studija bila podloga, odabrao bi se najpovoljniji model smanjenja visine naknada kojim bi se potakla veća ulaganja privatnih investitora u razvoj širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj.

Studija daje prijedloge promjena u sustavu određivanja visina naknada (smanjenjem i/ili ukidanjem pojedinih naknada) kojima se može pozitivno utjecati na ulaganja u izgradnju infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije. Također je potrebna procjena utjecaja na državni proračun.

2.2 Sadržaj studije

U Studiji su analizirane sve propisane naknade i povezani troškovi koji terete poslovanje operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, kako bi se ocijenio njihov utjecaj na ulaganja privatnog sektora u izgradnju širokopojasnih mreža sljedeće generacije i razvoj poticajnog investicijskog okruženja za veća ulaganja na nacionalnoj razini. Svi analizirani troškovi propisane visine naknada su izraženi pojedinačno i na godišnjoj razini. Propisane visine naknada su podijeljene po vrsti prihoda (tj. da li se radi o prihodima državnog proračuna, proračunskih jedinica, područne samouprave, proračuna jedinca lokalne samouprave, odnosno prihodima ostalih tijela s javnim ovlastima).

Studija daje prijedloge mogućih modela smanjenja visina naknada kojima bi se potaknula veća ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu i mreže sljedeće generacije te procjenu učinaka smanjenja propisane visine naknada u budućnosti.

Na temelju projiciranog učinka smanjenja propisane visine naknada na godišnjoj razini te u razdoblju do 2023. godine, predložen je najpovoljniji model smanjenja visine naknada kojim bi se potakla veća ulaganja u razvoj širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj. Studija sadrži sljedeće cjeline:

1. Analiza svih propisanih visina naknada koje plaćaju subjekti u sektoru elektroničkih komunikacija
2. Analiza utjecaja visine propisanih naknada na poslovanje privatnih subjekata, posebno u kontekstu izgradnje i povećanja ulaganja u širokopojasne mreže sljedeće generacije

3. Prijedlozi modela smanjenja visine naknada kojima bi se povećala ulaganja u širokopojasne mreže sljedeće generacije
4. Procjena učinaka smanjenja propisane visine naknada na godišnjoj razini te u razdoblju do 2023. godine
5. Zaključak Studije i identifikacija daljnjih koraka za operacionalizaciju rezultata Studije

3 REZULTAT RADA IZ FAZE 1: ANALIZA PROPISANIH NAKNADA I UTJECAJ NA POSLOVANJE OPERATORA

3.1 Uvod

Tržište elektroničkih komunikacijskih mreža predmet je velikog broja različitih neporeznih naknada. Sustav naknada je složen i promatrane naknade predstavljaju značajnu vrijednost te bi njihovo smanjivanje značajno utjecalo na investicijski potencijal sudionika tržišta. Pravne osobe u vlasništvu RH ili u pretežitom vlasništvu jedinica lokalne samouprave oslobođene su plaćanja određenih naknada propisanih Zakonom o cestama te pojedinih naknada propisanih Zakonom o elektroničkim komunikacijama.

Tržište elektroničkih komunikacijskih usluga obilježeno je značajnim kapitalnim ulaganjima, od kojih su samo **vodeća 3 Operatora (Hrvatski Telekom d.d., Vipnet d.o.o. i Tele2 d.o.o.) tijekom 2015. godine uložili 2,2 milijarde kuna.**

Propisana neporezna davanja (naknade) značajno utječu na poslovni rezultat Operatora, odnosno čine prosječno 15% operativnih troškova. U odnosu na 2014. Godinu, tijekom 2015. godine došlo je rasta troška po osnovi neporeznih naknada Operatora u visini od čak 35%. **Najveći iznos naknada se plaća po osnovi Zakona o elektroničkim komunikacijama (86%), a toj kategoriji najveći utjecaj na poslovanje Operatora ostvaruje Naknada za pravo uporabe radiofrekvencijskog (RF) spektra koja se uplaćuje kao opći prihod državnog proračuna. Po osnovi navedene naknade Operatori su tijekom 2015. godine uplatili ukupno 545 milijuna kuna, a računajući i ostale naknada za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra koje se uplaćuju u korist državnog proračuna iznos raste na 822 milijuna kuna.**

3.2 Zaključci analize naknada

ZAKLJUČAK 1	NALAZ
Poslovanje Operatora je predmet velikog broja različitih naknada. Sustav naknada je složen.	<ul style="list-style-type: none">Naknade su uređene kroz 13 zakona, 6 Pravilnika, 5 Odluka te 3 UredbeKorisnici naknada su najvećim dijelom Državni proračun/ proračun županije/ proračun grada ili općine, HAKOM, Upravitelji cesta, Turističke zajednice, Agencija za elektroničke medijeNaknade se računaju na osnovi obračuna po prihodima ili u fiksnom iznosu, a mogu se obračunavati jednokratno, godišnje, tromjesečno i mjesečno

ZAKLJUČAK 2	NALAZ
<p>Promatrane naknade predstavljaju značajnu vrijednost te bi njihovo smanjivanje značajno utjecalo kako na investicijski potencijal Operatora, tako i na proračune korisnika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Operatori su tijekom 2015. godine uplatili 1,03 milijarde kuna sa osnove neporeznih davanja, što je 35% više nego u 2014. godini • Najznačajniji iznos davanja, prema podacima za 2015. godinu, odnosi se na naknade prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama (86%) i prema Zakonu o cestama (7%), što u najvećoj mjeri utječe na investicijski potencijal Operatora • Najznačajnije naknade su naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra koje se plaćaju u korist državnog proračuna, a temeljem istih su Operatori tijekom 2015. godine platili ukupno 822 milijuna kuna • Troškovi naknada čine oko 15% operativnih troškova Operatora

ZAKLJUČAK 3	NALAZ
<p>Poduzetnici u javnom vlasništvu su izuzeti iz obveze plaćanja naknada za pravo puta i pravo služnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izuzeće pravnih osoba u vlasništvu RH ili u pretežitom vlasništvu jedinica lokalne samouprave od plaćanja naknada za pravo služnosti ili pravo građenja na javnoj cesti, odnosno za stjecanje prava vlasništva, prava služnosti i prava građenja ako je nekretnina u u isključivom vlasništvu RH ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

3.3 Analiza utjecaja na poslovanje Operatora

Tržište pokretnih telekomunikacijskih mreža u RH je konsolidirano, a tržišno stanje obilježeno je natjecanjem između navedena tri Operatora pokretne mreže koje se očituje u visokim ulaganjima u promidžbu i nadogradnju postojeće mreže i infrastrukture. Tele2 je jedini Operator od predmetnih subjekata koji ne pruža usluge u nepokretnoj (fiksnoj) mreži. Hrvatski Telekom proglašen je za Operatora univerzalne usluge na teritoriju RH (do konca 2019. godine).

Ukupan prihod vodeća tri Operatora tržišta telekomunikacijskih usluga u RH je u 2015. godini iznosio preko 10 milijardi kuna. Hrvatski Telekom prvi je po veličini Operator mobilnih telekomunikacijskih sustava u RH te ostvaruje operativnu maržu i operativnu dobit na znatno višoj razini od VIPnet-a i Tele2. Operativna dobit (EBITDA) Hrvatskog telekoma u promatranom razdoblju bila je na razini od 2,6 do 3,0 milijarde HRK. HT i Vipnet su u promatranom periodu ostvarivali pozitivne profitne marže na svim razinama profitabilnosti, dok je Tele2 samo tijekom 2014. godine postigao pozitivan rezultat cjelokupnog poslovanja.

ZAKLJUČAK 1	NALAZ
Tržište elektroničkih komunikacijskih usluga obilježeno je značajnim kapitalnim ulaganjima Operatora koja su ostvarila pad u 2015. godini	<ul style="list-style-type: none">HT i VIPnet su tijekom 2015. godine uložili gotovo 2 milijarde HRK, ali i 400 milijuna HRK manje u odnosu na 2014. godinu

ZAKLJUČAK 2	NALAZ
Visina naknade značajno utječe na poslovni rezultat Operatora	<ul style="list-style-type: none">U 2015. godini se trošak predmetnih naknada za tri promatrana Operatora kretao između 8 i 14% od prihoda od prodajeU istom razdoblju se navedeni trošak tri promatrana Operatora kretao u vrijednostima oko 15% udjela u operativnim troškovima

ZAKLJUČAK 3	NALAZ
U 2015. godini je došlo do značajnog porasta vrijednosti naknada plaćenih od strane tri najveća Operatora	<ul style="list-style-type: none">Više od milijardu HRK uplatili su HT, VIPnet i Tele2 tijekom 2015. godine sa osnove predmetnih naknada (35% više nego u 2014. godini)Kao mjera fiskalne konsolidacije, tijekom 2014. godine su povećane naknade za radiofrekvencijski spektar povećanjem

	koeficijenta obračuna sa 20 na 60
--	-----------------------------------

ZAKLJUČAK 4	NALAZ
Najveći utjecaj na poslovanje Operatora ostvaruje Naknada za pravo uporabe radiofrekvencijskog (RF) spektra	<ul style="list-style-type: none">• 91% naknada plaćenih 2015. godine odnosilo se na naknade specifične za poslovanje operatora elektroničkih komunikacijskih mreža, od čega se 76% navedenih naknada odnosi na uporabu i pravo uporabe RF spektra

4 PRAKSA DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

4.1 Uvod

Do svibnja 2015. godine, većina država članica je donijelo nacionalne planove razvoja širokopojasnog pristupa koji su ili integrirani u digitalne strategije ili objavljeni kao samostalni dokumenti namijenjeni razvoju širokopojasnog pristupa. Često države članice donose te dokumente kako bi ispunile kriterije ESIF-a (European Structural and Investment funds) koji se odnose na donošenje planova razvoja širokopojasnih mreža sljedeće generacije.

Iako bi većinu financijskih izvora trebao osigurati privatni sektor, glavina financiranja ipak dolazi iz nacionalnog javnog financiranja te Europske unije. Među državama članice Europske Unije postoje značajne razlike u udjelu financijskih izvora iz fondova EU; u državama poput Francuske i Italije razina nacionalnog javnog financiranja nije zadovoljavala zahtijevanim razinama za dostizanje ciljanog stupnja razvoja širokopojasnih mreža sljedeće generacije te je za ostvarenje ciljeva razvoja NGA potrebno uvoditi inovativna rješenja. Francuska je omogućila upotrebu projektnih obveznica u telekom sektoru za refinanciranje dugoročnih projekata u javnom sektoru.

4.2 Sažetak praksi članica EU

U segmentu dodjele prava na korištenje RF spektra, većina članica Europske Unije koristi aukcije dok u postupku dodjele prava puta i pristupa pasivnoj infrastrukturi postoje značajne razlike. U državama poput Češke, Bugarske i Luksemburga¹ je postupak složen i fragmentiran. S druge strane u državama poput Irske i Ujedinjenog Kraljevstva se korisnici prava suočavaju sa složenim pregovorima s privatnim vlasnicima nekretnina dok je u Poljskoj vrijeme ishođenja spomenutih prava produženo povećanim brojem sudskim postupaka.

Generalno, ishođenje dozvole za postavljanje mobilne je u odnosu na fiksne mreže dugotrajnije, iako su standardizirane male antene ponekad isključene iz postupka ishođenja potrebnih dozvola. Njemačka, Portugal i Slovenija raspolažu dobro razvijenim alatima za mapiranje infrastrukture. Ožičenje, odnosno postavljanje dijela fiksne infrastrukture za NGA u novim zgradama je obvezno u Austriji, Francuskoj, Grčkoj, Portugalu, Rumunjskoj i Hrvatskoj. Dodatno, u Njemačkoj je moguća nadogradnja NGA infrastrukture zgrade ukoliko trajno ne promijeni mogućnost korištenja zgrade i bez pristanka vlasnika.

Odobrenja pristupa kanalima i nadzemnim kabelima se uspješno provode u Francuskoj Španjolskoj i Portugalu, koja je jedna od prvih država članica koja je uvela međusektorske obveze.

U Irskoj operator električne mreže može omogućiti pristup nositelju komunikacijske mreže. Slijedi opis događaja mjera kojima se značajnije utječe na visinu ulaganja u NGA.

¹ Commission staff working document; Implementation of the EU regulatory framework for electronic communication - 2015; Brussels, 19.06.2015.

Prikaz 1: Izdvojena praksa država članica EU kojom se podupire razvoj širokopojasne mreže

PRAKSA	PRIMJENA
<ul style="list-style-type: none"> Stimuliranje ulaska regionalnih opskrbljivača električnom energijom koji su aktivni učesnici tržišta širokopojasnog pristupa te korisnici nacionalnih schema potpore 	<ul style="list-style-type: none"> Austrija
<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljanje redovitih koordinacijskih sastanaka za diskusiju s pružateljima infrastrukturnih usluga i to na temu srednjoročnih i dugoročnih planova intervencija na javnim cestama Nadzor plana i koordinacija rada lokalne samouprave u razvoju širokopojasnih mreža 	<ul style="list-style-type: none"> Belgija, Njemačka
<ul style="list-style-type: none"> Olakšavanje dijeljenja resursa na način da nacionalna regulatorna agencija (BIPT) upravlja bazom podataka odašiljačkih postaja Uspostava internetskog sustava gdje Operatori i operatori električne energije te ostali vlasnici kabela mogu pružiti informaciju o njihovim građevinskim projektima kako bi se olakšala zajednička gradnja 	<ul style="list-style-type: none"> Belgija, Finska
<ul style="list-style-type: none"> Propisivanje smjernica za dijeljenje pasivne i aktivne infrastrukture prema kojima Operatori moraju poduzeti sve korake kako bi postaje učinili prikladnim za dijeljenje i obavještavali o postignutom dijeljenju postaje (lokalizacija novih i izmjena na postojećim postajama) 	<ul style="list-style-type: none"> Belgija, Danska
<ul style="list-style-type: none"> Pregled zakona koji se odnose na hipotekarno kreditiranje (Zakoni o hipotekarnim kreditima i obveznicama) u cilju uključivanja mogućnosti financiranja digitalne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> Danska
<ul style="list-style-type: none"> Fokus plana uspostavljanja i poboljšanja širokopojasnog pristupa u područjima niže stope naseljenosti predstavlja razvoj «middle mile» 	<ul style="list-style-type: none"> Finska
<ul style="list-style-type: none"> Razvoj infrastrukture u malim gradovima i ruralnim područjima se provodi od strane alternativnih Operatora u vlasništvu lokalne samouprave (komunalna društva ili društva osnovana za investicijske pothvate) 	<ul style="list-style-type: none"> Njemačka

<ul style="list-style-type: none"> • Ograničenje roka provedbe procedure izdavanja dozvola za pravo puta 	<ul style="list-style-type: none"> • Estonija, Njemačka, Grčka
<ul style="list-style-type: none"> • Omogućavanje nadogradnje NGA infrastrukture zgrade ukoliko se trajno ne promijeni mogućnost korištenja i bez pristanka vlasnika 	<ul style="list-style-type: none"> • Njemačka
<ul style="list-style-type: none"> • Postizanje sporazuma o partnerstvu s odabranim Operatorom ili Operatorima u cilju postizanja dostupnosti širokopojasnog pristupa 	<ul style="list-style-type: none"> • Mađarska
<ul style="list-style-type: none"> • Stimulacija dijeljenja i efikasnosti resursa uvođenjem obveze komuniciranja planirane investicije u mrežu unaprijed • Interes u zajednički razvoj mora biti iskazan u razdoblju do 3 mjeseca prije datuma početka investicije 	<ul style="list-style-type: none"> • Mađarska
<ul style="list-style-type: none"> • Dana mogućnost operatorima električne mreže da svoju mrežu učine dostupnom bilo kojem pružatelju elektroničkih komunikacijskih usluga 	<ul style="list-style-type: none"> • Irska
<ul style="list-style-type: none"> • Ukidanje postupaka izdavanja individualnih dozvola za niske tornjeve do 1,5 metara visine • Što se tiče dozvola za antene, instalacija samo onih viših od 5 metara zahtijeva dozvolu koja mora biti izdana od strane lokalnih vlasti i to u roku od 8 tjedana • Isključenje baznih stanica iz procesa odobravanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Italija, Nizozemska
<ul style="list-style-type: none"> • Fokus investicija na «middle-mile» projekte dok će «Last-mile» infrastruktura biti isporučena od strane privatnih pružatelja usluga 	<ul style="list-style-type: none"> • Latvija, Litva, Slovačka
<ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje izgrađenom infrastrukturom od strane: <ul style="list-style-type: none"> ○ Neprofitnog operatora širokopojasne mreže u djelatnosti veleprodaje koji primjenjuje «open-access wholesale» 	<ul style="list-style-type: none"> • Litva, Slovačka

<p>model» i ne uključuje «last-mile» konekciju</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nacionalne agencije za Mrežu i Elektroničke usluge² koja razvija regionalne optičke mreže u bijelim zonama te se predviđa da će njima nakon izgradnje i upravljati 	
<ul style="list-style-type: none"> • Odobravanje prava puta bez naknade 	<ul style="list-style-type: none"> • Nizozemska
<ul style="list-style-type: none"> • Provedba treninga za lokalne vlasti od strane nadležnog ministarstva, a vezano uz investicijski proces i upravljanje mrežnom infrastrukturom 	<ul style="list-style-type: none"> • Poljska
<ul style="list-style-type: none"> • U cilju postizanja uravnotežene potražnje za radiofrekvencijskim spektrom, podjela frekvencije na dvije razine; nacionalnu i lokalnu 	<ul style="list-style-type: none"> • Slovačka
<ul style="list-style-type: none"> • Provedba javno-privatnog partnerstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenija
<ul style="list-style-type: none"> • Stimuliranje koordinacije civilnog rada, zajedničkih investicija i dijeljenja pasivne infrastrukture kroz više sektora, kao što su obveza gradnje praznih kanala koji su pogodni za elektroničku komunikaciju u situaciji izvođenja radova 	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenija

² National Agency for Network and Electronic Services (NASES)

4.3 Propisi kojima se olakšava i potiče izgradnja širokopojasne infrastrukture u Republici Hrvatskoj

U nastavku su navedeni zakoni i pravilnici, uredbe i planovi:

Akt	Mjera
<p>Zakon o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“ broj 73/08., 90/11., 133/12., 80/13. i 71/14.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obveza planiranja elektroničke komunikacijske infrastrukture u dokumentima prostornog uređenja na svim razinama (čl. 25.) • Obveza zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (čl. 30.)
<p>Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme („Narodne novine“ broj 36/16.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastrukturni operator mora omogućiti operatoru korisniku, uz naknadu i na temelju sklopljenog ugovora, pristup i zajedničko korištenje svoje elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, ako su ispunjeni uvjeti pristupa i zajedničkog korištenja propisani ovim pravilnikom • Pristup i zajedničko korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, infrastrukturni operator obavezan je omogućiti rukovodeći se načelom nediskriminacije i jednakih uvjeta pristupa za sve operatore • Ako je pristup i zajedničko korištenje onemogućeno od strane infrastrukturnog operatora ili ako postoji spor između infrastrukturnog operatora i operatora korisnika u vezi ugovaranja pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, ili plaćanja naknade za pristup i zajedničko korištenje, operatori mogu pokrenuti spor pred HAKOM-om
<p>Pravilnik o tehničkim uvjetima za elektroničku komunikacijsku mrežu poslovnih i stambenih zgrada („Narodne novine“ broj 155/09.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EKMI (elektronička komunikacijska mrežna infrastruktura i povezana oprema) zgrada mora se planirati, projektirati, instalirati, rabiti, upravljati i održavati tako da: <ul style="list-style-type: none"> ○ svim operatorima omogućava pristup zgradama uz ravnopravne i nediskriminirajuće uvjete na mjestima predviđenim za sučelje vanjske pristupne mreže (ENI) ○ svim krajnjim korisnicima usluga u zgradama omogućava slobodan izbor operatora ○ svim krajnjim korisnicima usluga u zgradama omogućava minimalno uporabu: <ol style="list-style-type: none"> a. aplikacija informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT-aplikacije) b. aplikacija difuzijskih i komunikacijskih tehnologija

	<p>(BCT-aplikacije)</p> <ul style="list-style-type: none"> c. izborna – aplikacija upravljanja, kontrole i komunikacija u stanu (CCCB-aplikacije) o svim krajnjim korisnicima usluga u zgradama omogućava isporuku: <ul style="list-style-type: none"> a. usluga informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT-usluge) b. usluga difuzijskih i komunikacijskih tehnologija (BCT-usluge), što posebice uključuje i neovisan prijam nekodiranih analognih i digitalnih, zemaljskih i satelitskih, radijskih i televizijskih programa čiji su signali odgovarajuće razine na mjestu zgrade c. usluga upravljanja, nadzora i komunikacije (s) uređajima/sustavima u zgradi (CCCB-usluge) o funkcionalne performanse EKM-a svim krajnjim korisnicima usluga u zgradama omogućavaju uporabu aplikacija s pripadajućim uslugama na razini propisane kvalitete usluga (QoS) o udovoljava relevantnim hrvatskim propisima, posebice onima s područja gradnje i prostornog uređenja, zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša
<p>Zakon o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina („Narodne novine“ broj 121/16.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obveza davanja pristupa fizičkoj infrastrukturi mrežnih operatora pogodnoj za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina • obveza dostupnosti i transparentnosti osnovnih podataka o postojećoj fizičkoj infrastrukturi operatorima javnih komunikacijskih mreža putem jedinstvene informacijske točke • obveza koordinacije građevinskih radova uvođenjem obveze koordinacije prigodom izvođenja građevinskih radova • obveza transparentnosti podataka o planiranim građevinskim radovima, stavljanjem na raspolaganje osnovnih podataka o tim radovima na ciljanom području putem jedinstvene informacijske točke, (aplikacija e - Oglasna ploča - Obavijesti o tekućim i planiranim građevinskim radovima) • ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola potrebnih za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina objedinjavanjem svih značajnih informacija o postupku izdavanja dozvola za građevinske radove putem jedinstvene informacijske točke
<p>Uredba o mjerilima razvoja elektroničke</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obuhvaća mjerila za izradu te uvjete i način planiranja u dokumentima prostornog uređenja, u dijelu koji se odnosi na elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu

<p>komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme („Narodne novine“ broj 131/12.)</p>	<p>s naglaskom na poticanje izgradnje integrirane infrastrukture</p>
<p>Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima („Narodne novine“ broj 79/14., 41/15., 75/15.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Propisuje da se bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom može se graditi antenski stup elektroničke komunikacijske opreme, uključujući i elektroničku komunikacijsku opremu, te bez građevinske dozvole, a u skladu s glavnim projektom mogu se izvoditi radovi na postojećoj građevini kojim se postavlja elektronička komunikacijska oprema (antenski prihvati);
<p>Nacionalni NGN plan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sastoji se od okvirnog programa koji je ujedno i program državne potpore za izgradnju pristupne širokopolasne infrastrukture, te nacionalnog programa izgradnje agregacijske širokopolasne infrastrukture. Nacionalnim planom se potiče izgradnja širokopolasnih mreža prvenstveno na područjima u kojima nema komercijalnog interesa i opravdana je intervencija države

5 ZAKLJUČAK STUDIJE

5.1 Sažetak predloženih mjera

Na temelju provedene analize postojećeg sustava naknada, a imajući u vidu ciljeve projekta, savjetnik predlaže primjenu sljedećih mjera:

MJERA 1	Smanjenje Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta te dviju naknada za pravo služnosti Ciljano smanjenje troška ove naknade za Operatore je 50%. <ul style="list-style-type: none">• NAKNADA 1 - Jedinična naknada za pravo puta koja trenutno iznosi 6 kn/m² (Zakon o elektroničkim komunikacijama)• NAKNADA 2 - Jedinična naknada za pravo služnosti vodova na javnoj cesti koja trenutno iznosi 4,75 kn/m² za autoceste, odnosno 2,40 kn/m² za ostale javne ceste (Zakon o cestama)• NAKNADA 3 - Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti koja se utvrđuje u iznosu od 2.000 kn mjesečno za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu oprema (Zakon o cestama)
MJERA 2	Smanjenje godišnje naknade za uporabu neuparenog RF spektra širine pojasa od 1 MHz koja je dio naknade za uporabu RF spektra za javne mreže pokretnih komunikacija. <ul style="list-style-type: none">• NAKNADA 4 - Godišnja naknada za uporabu neuparenog radiofrekvencijskog spektra širine pojasa od 1 MHz koja je dio naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne mreže pokretnih komunikacija, a koja se izračunava izrazom $(60 \cdot a \cdot b \cdot c)$, na način da se vrijednost „60“ u formuli zamijeni izrazom „59“. Smanjenje se odnosi na razdoblje od 2017. do 2023. godine
MJERA 3	Smanjenje Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva Ciljano smanjenje troška ove naknade za Operatore je 50%. <ul style="list-style-type: none">• NAKNADA 5 - Godišnja naknade za za pravo uporabe brojeva u skupini brojeva koja se izračunava prema izrazu $(a \cdot b \cdot c \cdot d \cdot e)$ gdje je a - jedinična cijena za uporabu brojeva utvrđena u članku 5. stavku 1. ovoga Pravilnika, b - koeficijent upravljanja skupinom brojeva, c - koeficijent proširenja brojevnog prostora za skupinu brojeva, d - koeficijent potražnje brojeva u skupini brojeva i e - koeficijent raspoloživosti brojeva u skupini brojeva

5.2 Procjena učinaka predloženih mjera

5.2.1 Scenariji dodatnog ulaganja privatnih investitora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine

Za potrebe procjene utjecaja provedbe predloženih mjera na interesne strane, uzeli smo u obzir dva scenarija dodatnog ulaganja privatnih investitora u razvoj širokopojasne mreže:

SCENARIJ 1	Ulaganja Operatora u visini od 0,79 milijardi kuna, odnosno 50% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije.
SCENARIJ 2	Ulaganja Operatora u visini od 1,10 milijardi kuna, odnosno 70% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije.

Namirenje preostalih 30%, odnosno 50% ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije, planirano je sredstvima ostalih privatnih investitora.

5.2.2 Ekonomski aspekt učinaka predloženih mjera

U nastavku slijedi prijedlog učinaka predloženih mjera. Učinci se odnose na razdoblje 2017.-2023. i predstavljaju procijenjene neto financijske učinke na poslovanje dionika. Predložene mjere se mogu primijeniti pojedinačno ili u kombinaciji.

Prikaz 2: Procjena utjecaja predloženih mjera po dionicima (milijuni kuna)

Dionik/ Mjera	MJERA 1	MJERA 2	MJERA 3	UKUPNO ³
Privatni investitori (Operatori) ⁴	308,54	63,59	70,06	442,19
Proračun RH				
<i>Scenarij 1</i>	-29,71	-80,58	-85,76	-196,05
<i>Scenarij 2</i>	-41,59	-92,46	-97,64	-231,69
Proračun JLS i JRS	-68,89	-	-	-68,98
Ostali dionici (HEP d.d., Hrvatske željeznice d.o.o., JANAF d.d., Plinacro d.o.o. i Odašiljači i veze d.o.o., te ostala društva u vlasništvu jedinica lokalne samouprave)	-30,00	-	-	-30,00

5.2.3 Socijalni i društveni aspekt učinaka predloženih mjera

Jedna o bitnih značajki navedene investicije odnosi se na socijalni i društveni aspekt. Za potrebe ove studije nije provedena analiza učinka investicija u razvoj širokopojasnih mreža sljedeće generacije te će se procijenjeni učinci moći kvantificirati u pripremi projekata.

Skupa sa ICT-em, širokopojasni pristup internetu je ključna poluga politike društveno-ekonomskog razvoja Europe. Predviđa se da će dostupnost vrhunske veze u kombinaciji sa pravim skupom «digitalnih vještina» radnika imati značajan utjecaj na produktivnost gospodarstva EU-a te će rezultirati višim stopama rasta GDP-a. Poslovni model koji se zasniva na konceptu Povrata na investiciju determiniran je profitom te je prihvatljiv za Privatne Operatore, ali ne uspijeva obuhvatiti puni povrat za društvo u cjelini.

³ Ova kolona predstavlja ukupan utjecaj provedbe sve tri provedene mjere u situaciji kad je nadležno tijelo donijelo odluku o provedbi sve tri predložene mjere

⁴ Rast EBITDA

U smjernicama za analizu troškova i koristi (CBA Guidelines)⁵, Europska komisija definira analizu troškova i koristi kao alat za procjenu ekonomskih prednosti i nedostataka investicijske odluke procjenom troškova i koristi kako bi se procijenio pomak u blagostanju kao rezultat investicije. Inpute, outpute i eksterne učinke investicije je potrebno vrednovati kako bi se procijenilo je li neto sadašnja društvena vrijednost viša od neto sadašnjeg društvenog troška. Ponuđena rješenja se mogu primijeniti s obzirom na specifične okolnosti pojedinog projekta.

Europska komisija je studijama iz 2013. i 2015⁶ pokušala obuhvatiti kvantitativne procjene postizanja ciljeva unapređenja širokopojsnog pristupa za 2020. godinu na radna mjesta i GDP. Iako je većina literature fokusirana na prvu generaciju širokopojsnog pristupa, procjenjuje se da se ista dinamika zbog razvoja aplikacija koje zahtijevaju velike brzine prijenosa podataka, može primijeniti na NGA. Slijedi sažetak procijenjenih učinaka:

Prikaz 3: Procjena ulaganja u širokopojsne mreže sa socijalnog i društvenog aspekta

Pokazatelj	Studije	Procjena učinka
Rast broja radnih mjesta	Socio-economic benefits of high speed broadband; European commission, Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology Electronic Communications Networks and Services, Broadband Brussels, B5/FM/IO	Utjecaj ulaganja od 650 mil EUR (sukladno strategiji) bi povećalo broj radnih mjesta za 6.000
Gospodarski rast	Crandall et al. (2007), SAD Czernich et al. (2009), OECD Koutroumpis (2009), OECD Quiang et al. (2009), Globalni pregled	10%-tno povećanje penetracije širokopojsnog pristupa je povezano s 0,25 -2,50% gospodarskog rasta
Bruto dodana vrijednost (BDV)	Economic and Social Impact of Broadband in Berkshire, Adroit Economics	Procjena porasta bruto dodane vrijednosti (BDV) u dvogodišnjem razdoblju na razini od 1% ukoliko se penetracija širokopojsnog pristupa poveća za 10% Dvostruko povećanje brzine širokopojsnog pristupa bi u dvogodišnjem razdoblju po istoj analizi povećalo

⁵ Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects; Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020

⁶ Socio-economic benefits of high speed broadband; European commission, Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology Electronic Communications Networks and Services, Broadband Brussels, B5/FM/IO; <http://europedirectpuglia.eu/files/Socio-economic-benefits-of-High-Speed-Broadband.pdf>

		bruto dodanu vrijednosti (BDV) za 0,3%
--	--	--

Osim navedenih učinaka, izdvajamo utjecaj na potrošača te na poslovanje trgovačkih društava:

- **Utjecaj na potrošače;** Generatori spremnosti plaćanja proizvoda su poboljšani pristup informacijama, zabava, zdravlje, javne usluge i uštede u transportu. Učinci širokopojasnog pristupa su vidljivi na velikom broju područja te se se mogu podijeliti na sljedeća područja: Kućnu zabavu i komunikaciju, E-zdravlje, E-obrazovanje, E-vlada, Smart grids (električne mreže koje mogu učinkovito integrirati ponašanje i aktivnosti svih korisnika priključenih na njih), Transport, Rad na daljinu, te Računarstvo u oblacima
- **Utjecaj na poslovanje trgovačkih društava;** Poslovna upotreba širokopojasnih mreža sljedeće generacije omogućuje prednosti, poglavito u efikasnosti. Efikasniji procesi u marketingu, optimiziranju zaliha, lanca opskrbe, koristi koje dolaze od video-conferencing-a i poslovanja u oblaku te novi modeli trgovine i financijskog posredovanja samo su neki od učinaka na poslovanje trgovačkih društava.

6 MODEL OCJENJIVANJA PRIHVATLJIVOSTI PROMJENA NAKNADA

6.1 Polazišta

U okviru projektnog zadatka je bilo potrebno predložiti izmjene u sustavu naknada u cilju poboljšanja investicijskog potencijala privatnih Operatora. Bilo je potrebno da predložene mjere s jedne strane potiču privatne Operatore na ulaganja u širokopojasne mreže sljedeće generacije, a s druge strane da predložene mjere budu održive s aspekta proračuna korisnika tih naknada. Osim toga, bitno je da su predložene u skladu sa Strategijom te da promjene budu primjenjive, odnosno da je njihova provedba realna, vjerojatna i prihvatljiva od strane svih relevantnih dionika. S aspekta financijske odgovornosti, potrebno je da su učinci predloženih mjera mjerljivi te da mogu biti predmet pouzdane kontrole.

Scoring modeli omogućuju donošenje boljih odluka te omogućuju veću objektivnost i konzistentnost odlučivanja. Iz navedenih razloga, savjetnik je upotrijebio «Scoring model», odnosno metodu ocjenjivanja prihvatljivosti promjena predmetnih naknada kako bi promjena predstavljala uravnoteženi prijedlog kojim se na najbolji način ostvaruje svrha projektnog zadatka. Na temelju dobivene ocjene, Savjetnik je izradio prijedlog mjera za ispunjenje svrhe projektnog zadatka.

6.2 Metodologija

Cilj modela ocjenjivanja (scoring) je izračun ocjene utjecaja promjene predmetne naknade na ostvarenje svrhe projektnog zadatka. Objekt ocjene su neporezna davanja, odnosno naknade. Naknade su ocjenjene prema pet kriterija.

6.2.1 Kriteriji za ocjenjivanje

Savjetnik je definirao ciljeve, a nakon toga i kriterije za ocjenu predmetnih naknada. Ciljevi i kriteriji su definirani kako slijedi:

Prikaz 4: Ciljevi i kriteriji za ocjenjivanje

CILJ	KRITERIJ
Naknada značajno utječe na investicijski potencijal privatnog sektora	1 Efekti na obveznike naknade
Financijska održivost korisnika naknade nakon izmjene naknade	2 Financijska ovisnost korisnika naknade o naknadi
Utječe na za razvoj širokopojasnih mreža sljedeće generacije	3 Povećanje investicijskog potencijala

Usklađenje sa Strategijom razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine	4 Strateški fit
Realnost i vjerojatnost provedbe	5 Složenost provedbe

6.2.2 Ponderiranje kriterija

Savjetnik je procijenio važnost pojedinog kriterija te prepostavio njegovu težinu (ponder) koju će imati u izračunu ocjene utjecaja naknade na ostvarenje svrhe projektnog zadatka.

Prikaz 5: Težina (ponder) kriterija

KRITERIJ	TEŽINA KRITERIJA
1. Efekti na obveznike naknade	15%
2. Financijska ovisnost korisnika naknade o naknadi	20%
3. Povećanje investicijskog potencijala za ulaganje u razvoj širokopojasnih mreža sljedeće generacije	25%
4. Strateški fit	25%
5. Složenost provedbe	15%
Ukupno	100%

6.3 Rezultati ocjenjivanja

Prepoznate su četiri naknade čijom se promjenom najviše može utjecati na poboljšanje investicijskog potencijala privatnih Operatora:

- Naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra
- Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti
- Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti
- Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta

U nastavku slijedi pregled četiri najviše ocijenjene naknade, a nakon toga i ocjene ostalih naknada:

Prikaz 6: Pregled pet najviše ocijenjenih naknada

Naknada/ Kriterij i težina	Kriterij 1 Težina 15%	Kriterij 2 Težina 20%	Kriterij 3 Težina 25%	Kriterij 4 Težina 25%	Kriterij 5 Težina 25%	Ukupna ocjena
1. Naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra	3	3	3	3	3	3,0
2. Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti	3	3	3	3	3	3,0
3. Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva	2	3	3	3	3	2,9
4. Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti	2	3	3	3	3	2,9
5. Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta	2	3	3	3	3	2,9

Izvor: Procjena savjetnika

Prikaz 7: Pregled ocjena ostalih naknada

Naknada/ Kriterij i težina	Kriterij 1 Težina 15%	Kriterij 2 Težina 20%	Kriterij 3 Težina 25%	Kriterij 4 Težina 25%	Kriterij 5 Težina 25%	Ukupna ocjena
6. Naknade za upravljanje radiofr. Spektrom	3	1	3	3	2	2,5
7. Naknade za upravljanje adr. i broj. prostorom	2	1	3	3	2	2,3
8. Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM- a u području elektroničkih komunikacija	3	1	2	3	2	2,2
9. Naknada za sredstva za rad Agencije za elektroničke medije	1	3	1	1	2	1,6
10. Članarina turističkim zajednicama	3	2	1	1	1	1,5
11. Postotni iznos iz dijela ukupnog godišnjeg bruto prihoda ostvarenog obavljanjem audiovizualnih djelatnosti	1	2	1	1	3	1,5
12. Naknada za koncesiju na pomorskom dobru	1	3	1	1	1	1,4
13. Članarina HGK	1	3	1	1	1	1,4
14. Upravne pristojbe	1	3	1	1	1	1,4
15. Naknada za obavljanje poslova en. djelatnosti	1	3	1	1	1	1,4
16. Spomenička renta	2	2	1	1	1	1,4
17. Naknade za javnu izvedbu i priopćavanje javnosti glazbenih djela	3	1	1	1	1	1,3
18. Naknada za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	3	1	1	1	1	1,3
19. Naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma	1	2	1	1	1	1,2
20. Naknada za prenesena i ograničena prava na šumi i šumskom zemljištu	1	2	1	1	1	1,2
21. Naknade za retransmisiju autorskih glazbenih djela sadržanih u televizijskim programima	1	1	1	1	1	1,0
22. Naknada za organiziranje tržišta el. energije	1	1	1	1	1	1,0
23. Naknade za korištenje autorskog djela	1	1	1	1	1	1,0

Izvor: Procjena savjetnika

7 MJERA 1 - SMANJENJE NAKNADE ZA KORIŠTENJE NEKRETNINA NA TEMELJU PRAVA PUTA TE NAKNADA ZA PRAVO SLUŽNOSTI

7.1 Opis mjere

OPIS	<p>MJERA 1 podrazumijeva sljedeće:</p> <p>Smanjenje naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta te dviju naknada za pravo služnosti na način da se primjenom koeficijenata usklađivanja trošak po osnovi istih umanjuje za 50%.</p> <ul style="list-style-type: none">• NAKNADA 1 - Jedinična naknada za pravo puta koja trenutno iznosi 6 kn/m² (Zakon o elektroničkim komunikacijama)• NAKNADA 2 - Jedinična naknada za pravo služnosti vodova na javnoj cesti koja trenutno iznosi 4,75 kn/m² za autoceste, odnosno 2,40 kn/m² za ostale javne ceste (Zakon o cestama)• NAKNADA 3 - Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti koja se utvrđuje u iznosu od 2.000 kn mjesečno za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu (Zakon o cestama) <p>Pretpostavka podrazumijeva izglasavanje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o cestama kojim se ukidaju izuzeća od obveze plaćanja naknade za pravo građenja i pravo služnosti na javnoj cesti i izjednačavanje uvjeta poslovanja vezano za ove naknade svim poduzetnicima, uključujući i poduzetnicima u vlasništvu RH ili jedinica lokalne samouprave koji navedenu naknadu u prethodnom razdoblju nisu plaćali.</p> <p>Provedbom MJERE 1 bi se smanjio trošak Operatora, od kojih se očekuje dodatno ulaganje u razvoj infrastrukture širokopojsnog pristupa.</p> <p>Osobe javnog prava, korisnici nekretnina u vlasništvu RH, koji su do sada bili oslobođeni plaćanja naknade ostvarivali bi trošak sa osnove korištenja nekretnina u vlasništvu RH ili jedinica lokalne samouprave.</p>
INTERESNE STRANE	<p>Interesne strane obuhvaćene provedbom MJERE 1 su:</p> <ul style="list-style-type: none">• Privatni investitori u svojstvu Operatora• Republika Hrvatska (Državni proračun)• Jedinice lokalne i regionalne samouprave (Proračuni JLS i

	<p>JRS)</p> <ul style="list-style-type: none"> Osobe javnog prava, korisnici nekretnina u vlasništvu RH koji su do sada bili oslobođeni plaćanja naknade
SCENARIJI	<p>Za potrebe procjene utjecaja provedbe MJERE 1 na navedene interesne strane, procijenili smo dva scenarija dodatnog ulaganja Operatora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Scenarij 1 – Ulaganja Operatora u visini od 0,79 milijardi kuna, odnosno 50% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije Scenarij 2 – Ulaganja Operatora u visini od 1,1 milijardi kuna, odnosno 70% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije <p>Namirenje preostalih 30%, odnosno 50% ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije, planirano je sredstvima ostalih privatnih investitora.</p>
UTJECAJ NA OPERATORE	<p>Procijenjeno ukupno smanjenje troškova Operatora sa osnove smanjenja naknada za pravo puta i pravo služnosti u razdoblju od 2017. do 2023. godine jednako je iznosu od 309 milijuna kuna, odnosno prosječno 44 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Procjenjuje se kako bi EBITDA Operatora u promatranom razdoblju porasla za 309 milijuna kuna, odnosno za uštedu od jedne kune smanjenih naknada Operatori uložili bi dodatne 2,5 kn u Scenariju 1 (50% dodatnog ulaganja), odnosno 3,6 kn u Scenariju 2 (70% dodatnog ulaganja) u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa.</p>
UTJECAJ NA PRORAČUN RH	<p>Utjecaj provedbe MJERE 1 na proračun RH procijenili smo sa osnove:</p> <ul style="list-style-type: none"> Smanjenja prihoda proračuna RH zbog smanjenja naknada za korištenje nekretnina Povećanje prihoda proračuna RH zbog povećanja baze obveznika plaćanja naknada Smanjenje prihoda proračuna RH zbog smanjenja porezne osnovice osoba javnog prava i Operatora

	<p><u>Scenarij 1</u></p> <p>Procijenjeno ukupno neto smanjenje prihoda proračuna RH u razdoblju od 2017. do 2023. godine je 30 milijuna kuna⁷, odnosno prosječno 4 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Navedeno čini 0,02% procijenjenih prihoda proračuna RH za razdoblje od 2017. do 2023. godine, te 0,01% procijenjenog BDP-a RH za isto razdoblje.</p> <p><u>Scenarij 2</u></p> <p>Procijenjeno ukupno neto smanjenje prihoda proračuna RH u razdoblju od 2017. do 2023. godine je 42 milijuna kuna, odnosno prosječno 6 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Navedeno čini 0,03% predloženih prihoda proračuna RH za razdoblje od 2017. do 2023. godine, te 0,01% procijenjenog BDP-a RH za isto razdoblje.</p>
<p>UTJECAJ NA PRORAČUN JEDINICA LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>Procijenjeno ukupno neto smanjenje prihoda proračuna jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave u razdoblju od 2017. do 2023. godine iznosi 69 milijuna kuna⁸.</p>
<p>OSOBE JAVNOG PRAVA, KORISNICI NEKRETNINA U VLASNIŠTVU RH KOJI SU DO SADA BILI OSLOBOĐENI PLAĆANJA NAKNADE</p>	<p>Procjena je ukupnog novonastalog troška za ovu kategoriju osoba javnog prava koje su vlasnici elektroničke komunikacijske infrastrukture⁹, u godišnjem iznosu od 30 milijuna kuna. Osobe javnog prava obuhvaćene ovom mjerom su: HEP d.d., Hrvatske željeznice d.o.o., JANAF d.d., Plinacro d.o.o. i Odašiljači i veze d.o.o., te društva u vlasništvu jedinica lokalne samouprave koja su bila izuzeta od plaćanja navedenih naknada.</p>

⁷ Pod pretpostavkom da proračun RH ima udio od 20% u ukupnom iznosu naknada za pravo puta i pravo služnosti

⁸ Pod pretpostavkom da i jedinice lokalne samouprave i jedinice regionalne samouprave imaju udio po 35% u ukupnom iznosu naknada za pravo puta i pravo služnosti.

⁹ Procjena savjetnika

7.2 Utjecaj provedbe MJERE 1

Za potrebe procjene utjecaja provedbe predloženih mjera na interesne strane, uzeli smo u obzir dva scenarija dodatnog ulaganja privatnih investitora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine:

Utjecaj na Državni proračun¹⁰

a) SCENARIJ 1 - Ulaganja Operatora u visini od 0,79 milijardi kuna

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
Ukupno smanjenje prihoda proračuna RH zbog smanjenja naknada za pravo puta i pravo služnosti	-61,71	-8,82
Ukupno povećanje prihoda proračuna RH zbog proširenja baze obveznika plaćanja naknada	42,00	6,00
Ukupno smanjenje prihoda državnog proračuna od indirektnih efekata (porezi i sl.)	-10,00	-1,43
NETO EFEKT NA PRORAČUN RH	-29,71	-4,24
<i>Neto smanjenje prihoda kao % proračuna RH</i>	<i>0,02%</i>	<i>0,00%</i>

b) SCENARIJ 2 - Ulaganja Operatora u visini od 1,10 milijardi kuna

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
Ukupno smanjenje prihoda proračuna RH zbog smanjenja naknada za pravo puta i pravo služnosti	-61,71	-8,82
Ukupno povećanje prihoda proračuna RH zbog proširenja baze obveznika plaćanja naknada	42,00	6,00
Ukupno smanjenje prihoda državnog proračuna od indirektnih efekata (porezi i sl.)	-21,88	-3,13
NETO EFEKT NA PRORAČUN RH	-41,59	-5,94
<i>Neto smanjenje prihoda kao % proračuna RH</i>	<i>0,03%</i>	<i>0,00%</i>

Smanjenjem naknada za uporabu nekretnina (pravo puta/služnosti), u razdoblju od 2017. do 2023. godine prihodi proračuna RH po osnovi ove tri naknade bi se smanjili za 62 milijuna kn, što je na razini 0,05% godišnjih proračunskih prihoda RH.

S druge strane, proširenje baze obveznika plaćanja naknada na osobe javnog prava, korisnika nekretnina u vlasništvu RH, a koji su do sada bili oslobođeni plaćanja navedenih naknada bi dovelo do **rasta prihoda proračuna po osnovi tri nevedene naknade u visini od 42 milijuna kn.**

Povećana amortizacija (kao rezultat ulaganja) te navedeni direktni efekti smanjenja naknade i proširenja baze obveznika plaćanja navedenih naknada doveli bi do **indirektnog efekta smanjenja porezne osnovice**, a time i poreza na dobit i to u iznosu od **10 milijuna kn u Scenariju 1, odnosno 22 milijuna kn u Scenariju 2.**

¹⁰ Pretpostavka podrazumijeva izglasavanje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o cestama kojim se ukidaju izuzeća od obveze plaćanja naknade za pravo građenja i pravo služnosti na javnoj cesti i izjednačavanje uvjeta poslovanja vezano za ove naknade svim poduzetnicima, uključujući i poduzetnicima u vlasništvu RH ili jedinica lokalne samouprave koji navedenu naknadu u prethodnom razdoblju nisu plaćali.

Uzevši u obzir navedene direktne i indirektne efekte, procjenjujemo da bi ovisno o scenariju ulaganja Operatora u razdoblju 2017.-2023. provedbom ove mjere došlo do **neto smanjenja prihoda Državnog proračuna** u rasponu od **30 do 42 milijuna kuna**.

Utjecaj na jedinice lokalne i regionalne samouprave

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
Ukupno smanjenje prihoda proračuna JLR i JRS zbog smanjenja naknada za pravo puta i pravo služnosti	-215,98	-30,85
Ukupno povećanje prihoda proračuna JLS i JRS zbog proširenja baze obveznika plaćanja naknada	147,00	21,00
NETO EFEKT NA PRORAČUN JLS I JRS	-68,98	-9,85

Smanjenjem navedenih naknada bi se u razdoblju od 2017. do 2023. godine **prihodi proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave smanjili za ukupno 216 milijuna kuna**.

Zbog utjecaja novih prihoda koji su nastali proširenjem baze obveznika plaćanja naknada, **procijenjeno neto smanjenje prihoda** jedinica lokalne i regionalne samouprave je **69 milijuna kuna**.

Utjecaj na privatne investore (Operatore)

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
1. Naknade koje bi plaćali za pravo puta i pravo služnosti bez provedbe mjere	600,72	85,82
1. Naknade koje bi plaćali za pravo puta i pravo služnosti provedbom mjere	292,18	41,74
3. Smanjenje troškova Operatora (rast EBITDA)	308,54	44,08
<i>Dodatno ulaganje Operatora na 1kn uštede - Scenarij 1¹¹</i>	<i>2,53 kn</i>	
<i>Dodatno ulaganje Operatora na 1kn uštede - Scenarij 2¹²</i>	<i>3,55 kn</i>	

Smanjenjem troškova naknada za pravo puta i pravo služnost za 50%, Operatori bi u razdoblju 2017.-2023. ostvarili **rast EBITDA od 309 milijuna kuna** (prosječno godišnje 44 milijuna kuna), te bi **za svaku 1 kn uštede** sa osnove smanjenja naknada u razvoj infrastrukture za razvoj širokopojasnog pristupa **uložili između 2,53 i 3,55kn**.

¹¹ 50% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture šir. mreža sljedeće generacije iz Strategije

¹² 70% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture šir. mreža sljedeće generacije iz Strategije

Utjecaj na ostale interesne strane

Ostale interesne strane provedbom **MJERE 1** su društva u vlasništvu RH ili jedinica lokalne samouprave koje su prema važeće zakonodavnom okviru oslobođene plaćanja naknada za korištenje nekretnina u vlasništvu RH ili jedinica lokalne samouprave (**HEP d.d., JANAF d.d., Plinacro d.o.o., HŽ d.o.o., OiV d.o.o., ZG digitalni grad i dr.**).

Za osobe javnog prava koje su vlasnici elektroničke komunikacijske infrastrukture se procjenjuje da će ostvariti ukupan novi trošak naknada u godišnjem iznosu od 30 milijuna kuna.

8 MJERA 2 - SMANJENJE GODIŠNJE NAKNADE ZA UPORABU NEUPAREN OG RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA ŠIRINE POJASA OD 1 MHZ KOJA JE DIO NAKNADE ZA UPORABU RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA ZA JAVNE MREŽE POKRETNIH KOMUNIKACIJA

8.1 Opis mjere

<p>OPIS</p>	<p>MJERA 2 podrazumijeva smanjenje sljedeće naknade:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NAKNADA 4 - Godišnja naknada za uporabu neuparenog radiofrekvencijskog spektra širine pojasa od 1 MHz koja je dio naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne mreže pokretnih komunikacija, a koja se izračunava izrazom $(60 \cdot a \cdot b \cdot c)$, na način da se izraz „60“ u formuli zamijeni izrazom „59“. Navedeno smanjenje odnosi se na cjelokupno promatrano razdoblje od 2017. do 2023. godine. <p>Provedbom ove mjere također bi se smanjio trošak Operatora, od kojih se isto tako očekuje dodatno ulaganje u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa.</p>
<p>SCENARIJI</p>	<p>Za potrebe procjene utjecaja provedbe MJERE 2 na navedene interesne strane, procijenili smo dva scenarija dodatnog ulaganja Operatora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scenarij 1 – Ulaganja Operatora u visini od 0,79 milijardi kuna, odnosno 50% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije • Scenarij 2 – Ulaganja Operatora u visini od 1,1 milijardi kuna, odnosno 70% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije <p>Namirenje preostalih 30%, odnosno 50% ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije, planirano je sredstvima ostalih privatnih investitora.</p>
<p>INTERESNE STRANE</p>	<p>Interesne strane provedbom MJERE 2 su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Privatni investitori u svojstvu Operatora

	<ul style="list-style-type: none"> • Republika Hrvatska (Državni proračun)
UTJECAJ NA TELEKOM OPERATORE	<p>Procijenjeno ukupno smanjenje troškova Operatora u razdoblju od 2017. do 2023. godine iznosi 64 milijuna kuna, odnosno prosječno 9 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Procjenjuje se kako bi EBITDA Operatora u promatranom razdoblju porasla za 64 milijuna kuna, odnosno za uštedu od jedne kune smanjenih naknada Operatori uložili bi dodatnih 12,38 kn u Scenariju 1 (50% dodatnog ulaganja), odnosno dodatnih 17,33 kn u Scenariju 2 (70% dodatnog ulaganja) u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa.</p>
UTJECAJ NA PRORAČUN RH	<p>Provedbom MJERE 2 utjecaj na proračun RH procijenili smo sa osnove:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smanjenja prihoda proračuna RH zbog smanjenja naknada za uporabu neuparenog radiofrekvencijskog spektra • Povećanje prihoda proračuna RH zbog povećanja porezne osnovice Operatora <p><u>Scenarij 1</u></p> <p>Procijenjeno ukupno neto smanjenje prihoda proračuna RH u razdoblju od 2017. do 2023. godine je 81 milijun kuna, odnosno prosječno 12 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Navedeno čini 0,06% procijenjenih prihoda proračuna RH za razdoblje od 2017. do 2023. godine, te 0,02% procijenjenog BDP-a RH za isto razdoblje.</p> <p><u>Scenarij 2</u></p> <p>Procijenjeno ukupno neto smanjenje prihoda proračuna RH u razdoblju od 2017. do 2023. godine je 92 milijuna kuna, odnosno prosječno 13 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Navedeno čini 0,02% predloženih prihoda proračuna RH, te 0,04% procijenjenog BDP-a RH za razdoblje od 2017. do 2023. godine.</p>

8.2 Utjecaj provedbe MJERE 2

Za potrebe procjene utjecaja provedbe predloženih mjera na interesne strane, uzeli smo u obzir dva scenarija dodatnog ulaganja privatnih investitora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine:

Utjecaj na Državni proračun¹³

a) SCENARIJ 1 - Ulaganja Operatora u visini od 0,79 milijardi kuna

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
Smanjenje prihoda državnog proračuna radi smanjenja naknade za pravo uporabe RF spektra	-63,59	-9,08
Smanjenje prihoda državnog proračuna od indirektnih efekata (porezi i sl.)	-16,99	-2,43
NETO EFEKT NA PRORAČUN RH	-80,58	-11,51
<i>Neto smanjenje prihoda kao % proračuna RH</i>	<i>-0,06%</i>	

b) SCENARIJ 2 - Ulaganja Operatora u visini od 1,10 milijardi kuna

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
Smanjenje prihoda državnog proračuna radi smanjenja naknade za pravo uporabe RF spektra	-63,59	-9,08
Smanjenje prihoda državnog proračuna od indirektnih efekata (porezi i sl.)	-28,87	-4,12
NETO EFEKT NA PRORAČUN RH	-92,46	-13,21
<i>Neto smanjenje prihoda kao % proračuna RH</i>	<i>-0,07%</i>	

Smanjenjem naknade za uporabu RF spektra na način da se izraz „60“ u formuli zamijeni izrazom „59“ u razdoblju od 2017. do 2020. godine, prihodi proračuna RH sa osnove naknada smanjili bi se za 64 mil kuna, što je na razini od 0,1% prihoda proračuna RH.

Povećana amortizacija (kao rezultat ulaganja) te navedeni direktni efekt smanjenja naknade doveli bi do **indirektnog efekta smanjenja porezne osnovice**, a time i poreza na dobit i to u iznosu od **17 milijuna kn u Scenariju 1, odnosno 29 milijuna kn u Scenariju 2.**

Uzevši u obzir navedene direktne i indirektno efekte, procjenjujemo da bi ovisno o scenariju ulaganja Operatora u razdoblju 2017.-2023. provedbom ove mjere došlo do **neto smanjenja prihoda Državnog proračuna** u rasponu od **81 do 92 milijuna kuna**.

Neto smanjenje čini oko 0,1% prihoda proračuna RH

Utjecaj na privatne investore (Operatore)

¹³ Pretpostavka podrazumijeva izglasavanje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o cestama kojim se ukidaju izuzeća od obveze plaćanja naknade za pravo građenja i pravo služnosti na javnoj cesti i izjednačavanje uvjeta poslovanja vezano za ove naknade svim poduzetnicima, uključujući i poduzetnicima u vlasništvu RH ili jedinica lokalne samouprave koji navedenu naknadu u prethodnom razdoblju nisu plaćali.

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
1. Naknade koje bi plaćali za pravo uporabe RF spektra bez provedbe mjere	3.815,28	545,04
2. Naknade koje bi plaćali za pravo puta uporabe RF spektra provedbom mjere	3.751,69	535,96
3. Smanjenje troškova Operatora (rast EBITDA)	63,59	9,08
<i>Dodatno ulaganje Operatora na 1kn uštede - Scenarij 1¹⁴</i>		<i>12,38 kn</i>
<i>Dodatno ulaganje Operatora na 1kn uštede - Scenarij 2¹⁵</i>		<i>17,33 kn</i>

Smanjenjem naknade za uporabu RF spektra na način da se izraz „60“ u formuli zamijeni izrazom „59“ u razdoblju od 2017. do 2020. godine, Operatori ostvarili bi rast EBITDA od 64 milijuna kuna (prosječno godišnje 9 milijuna kuna), te bi za svaku jednu kunu uštede sa osnove smanjenja naknada uložili između 12,38 i 17,33kn u razvoj infrastrukture za razvoj širokopojasnog pristupa.

¹⁴ 50% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije

¹⁵ 70% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije

9 MJERA 3 - SMANJENJE NAKNADE ZA PRAVO UPORABE ADRESA I BROJEVA

9.1 Opis mjere

<p>OPIS</p>	<p>MJERA 3 podrazumijeva smanjenje sljedeće naknade:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NAKNADA 5 - Godišnja naknada za za pravo uporabe brojeva u skupini brojeva koja se izračunava prema izrazu (axbxcxd/e) gdje je: <ul style="list-style-type: none"> a - jedinična cijena za uporabu brojeva utvrđena u članku 5. stavku 1. ovoga Pravilnika, b - koeficijent upravljanja skupinom brojeva, c - koeficijent proširenja brojevnog prostora za skupinu brojeva, d - koeficijent potražnje brojeva u skupini brojeva i e - koeficijent raspoloživosti brojeva u skupini brojeva. <p>Mjera bi se provela na način da se Snizi ili jedinična cijena, ili koeficijenti za izračun naknade kako bi se naknada smanjila za 50% dosadašnje vrijednosti. Navedeno smanjenje odnosi se na cjelokupno promatrano razdoblje od 2017. do 2023. godine.</p> <p>Provedbom ove mjere bi se također smanjio trošak Operatora, od kojih se isto tako očekuje dodatno ulaganje u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa.</p>
<p>SCENARIJI</p>	<p>Za potrebe procjene utjecaja provedbe MJERE 3 na navedene interesne strane, procijenili smo dva scenarija dodatnog ulaganja Operatora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scenarij 1 – Ulaganja Operatora u visini od 0,79 milijardi kuna, odnosno 50% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije • Scenarij 2 – Ulaganja Operatora u visini od 1,1 milijardi kuna, odnosno 70% od planiranog financiranja privatnim sredstvima razvoja infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije iz Strategije <p>Namirenje preostalih 30%, odnosno 50% ulaganja u razvoj infrastrukture širokopojasnih mreža sljedeće generacije, planirano je sredstvima ostalih privatnih investitora.</p>
<p>INTERESNE STRANE</p>	<p>Interesne strane provedbom MJERE 3 su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Privatni investitori u svojstvu Operatora • Republika Hrvatska (Državni proračun)

UTJECAJ NA OPERATORE	<p>Procijenjeno ukupno smanjenje troškova Operatora u razdoblju od 2017. do 2023. godine iznosi 70 milijuna kuna, odnosno prosječno 10 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Procjenjuje se kako bi EBITDA Operatora u promatranom razdoblju porasla za 70 milijuna kuna, odnosno za uštedu od jedne kune smanjenih naknada Operatori uložili bi dodatne 11,23 kn u Scenariju 1 (50% dodatnog ulaganja), odnosno dodatne 15,72 kn u Scenariju 2 (70% dodatnog ulaganja) u razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa.</p>
UTJECAJ NA PRORAČUN RH	<p>Provedbom MJERE 3 utjecaj na proračun RH procijenili smo sa osnove:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smanjenja prihoda proračuna RH zbog smanjenja naknada za pravo uporabe adresa i brojeva • Povećanje prihoda proračuna RH zbog povećanja porezne osnovice Operatora <p><u>Scenarij 1</u></p> <p>Procijenjeno ukupno neto smanjenje prihoda proračuna RH u razdoblju od 2017. do 2023. godine je 86 milijuna kuna, odnosno prosječno 12 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Navedeno čini 0,06% procijenjenih prihoda proračuna RH za razdoblje od 2017. do 2023. godine, te 0,02% procijenjenog BDP-a RH za isto razdoblje.</p> <p><u>Scenarij 2</u></p> <p>Procijenjeno ukupno neto smanjenje prihoda proračuna RH u razdoblju od 2017. do 2023. godine je 98 milijuna kuna, odnosno prosječno 14 milijuna kuna godišnje.</p> <p>Navedeno čini 0,07% procijenjenih prihoda proračuna RH za razdoblje od 2017. do 2023. godine, te 0,03% procijenjenog BDP-a RH za isto razdoblje.</p>

9.2 Utjecaj provedbe MJERE 3

Za potrebe procjene utjecaja provedbe predloženih mjera na interesne strane, uzeli smo u obzir dva scenarija dodatnog ulaganja privatnih investitora u razvoj širokopojasne mreže u razdoblju od 2017. do 2023. godine:

Utjecaj na Državni proračun¹⁶

c) SCENARIJ 1 - Ulaganja Operatora u visini od 0,79 milijardi kuna

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
Smanjenje prihoda drž. proračuna radi smanjenja godišnje naknade za za pravo uporabe adresa i brojeva	-70,07	-10,01
Smanjenje prihoda drž. proračuna od indirektnih efekata (porezi i sl.)	-15,69	-2,24
NETO EFEKT NA PRORAČUN RH	-85,76	-12,25
<i>Neto smanjenje prihoda kao % proračuna RH</i>	-0,06%	

d) SCENARIJ 2 - Ulaganja Operatora u visini od 1,10 milijardi kuna

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
Smanjenje prihoda drž. proračuna radi smanjenja godišnje naknade za za pravo uporabe adresa i brojeva	-70,07	-10,01
Smanjenje prihoda državnog proračuna od indirektnih efekata (porezi i sl.)	-27,57	-3,94
NETO EFEKT NA PRORAČUN RH	-97,64	-13,95
<i>Neto smanjenje prihoda kao % proračuna RH</i>	-0,07%	

Smanjenjem naknade za pravo uporabe adrese i brojeva za 50%, u razdoblju od 2017. do 2020. godine, prihodi proračuna RH sa osnove naknada smanjili bi se za 70 mil kuna, što je na razini od 0,05% prihoda proračuna RH.

Uzimajući u obzir povećanje porezne osnovice koje je nastalo zbog smanjenja naknada s jedne strane, te smanjenje porezne osnovice zbog povećanja troška amortizacije, procijenjeno **neto smanjenje prihoda** je u rasponu od **86 do 98 milijuna kuna** u razdoblju 2017.-2023., ovisno o scenariju ulaganja Operatora.

Neto smanjenje čini oko 0,06% prihoda proračuna RH.

¹⁶ Pretpostavka podrazumijeva izglasavanje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o cestama kojim se ukidaju izuzeća od obveze plaćanja naknade za pravo građenja i pravo služnosti na javnoj cesti i izjednačavanje uvjeta poslovanja vezano za ove naknade svim poduzetnicima, uključujući i poduzetnicima u vlasništvu RH ili jedinica lokalne samouprave koji navedenu naknadu u prethodnom razdoblju nisu plaćali.

Utjecaj na privatne investore (Operatore)

U milijunima kuna	UKUPNO 2017-2023	GODIŠNJE
1. Naknade koje bi plaćali za pravo uporabe adresa i brojeva bez provedbe mjere	140,14	20,02
2. Naknade koje bi plaćali za pravo uporabe adresa i brojeva s provedbom mjere	70,07	10,01
3. Smanjenje troškova Operatora (rast EBITDA)	70,07	10,01
<i>Dodatno ulaganje Operatora na 1kn uštede - Scenarij 1</i>	<i>11,23 kn</i>	
<i>Dodatno ulaganje Operatora na 1kn uštede - Scenarij 2</i>	<i>15,72 kn</i>	

Smanjenjem naknade za pravo uporabe adrese i brojeva za 50%, Operatori bi ostvarili rast EBITDA od 70 milijuna kuna (prosječno godišnje 10 milijuna kuna) te bi **za svaku jednu kunu uštede sa osnove smanjenja naknada uložili između 11,23 i 15,72kn u razvoj infrastrukture za razvoj širokopojasnog pristupa.**

Neto smanjenje čini između 0,06% prihoda proračuna RH.

10 DALJNI KORACI ZA OPERACIONALIZACIJU REZULTATA STUDIJE

Rezultati Studije o utjecaju propisane visine naknada na investicijski potencijal privatnog sektora za razvoj širokopojsnih mreža sljedeće generacije su osnova za komunikaciju s ključnim dionicima u cilju stvaranja potrebnog okruženja za poticanje privatnih ulaganja Operatora.

Slijedi plan aktivnosti kojima će se rezultati studije prenijeti u aktivnosti za izradu prijedloga izmjene mjerodavnih propisa.

AKTIVNOST 1.

Opis aktivnosti: *Prezentacija nalaza Studije Povjerenstvu za praćenje provedbe Strategije*

R.BR.	1
PLANIRANA AKTIVNOST	<ul style="list-style-type: none">• Prezentacija nalaza Studije i diskusija o visini i utjecaju postojećih naknada na poslovanje Operatora na sjednici Povjerenstva za praćenje provedbe Strategije
NADLEŽNO TIJELO	<ul style="list-style-type: none">• MMPI, BDO Savjetovanje
ROK PROVEDBE	<ul style="list-style-type: none">• 28. travnja 2017.
IZVOR SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none">• Državni proračun RH, razdjel MMPI
IZNOS PLANIRANIH SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none">• 20.000,00 kn u 2017.

AKTIVNOST 2.

Opis aktivnosti: *Izrada alternativnih prijedloga za smanjenje propisanih naknada*

R.BR.	2
PLANIRANA AKTIVNOST	<ul style="list-style-type: none">• Organizacija i provedba radnih sastanaka sa predstavnicima dionika u cilju rasprava o rezultatima analize i mogućim mjerama (Operatori, privatni investitori, Jedinice lokalne i regionalne samouprave, predstavnici nadležnih ministarstava)

	<ul style="list-style-type: none"> • Iznošenje prijedloga o izmjenama i dopunama predloženih mjera • Usuglašavanje prijedloga na razini Povjerenstva za praćenje Strategije
NADLEŽNO TIJELO	<ul style="list-style-type: none"> • MMPI
ROK PROVEDBE	<ul style="list-style-type: none"> • 12. svibnja 2017.
IZVOR SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun RH, razdjel MMPI
IZNOS PLANIRANIH SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none"> • 100.000,00 kn u 2017.

AKTIVNOST 3.

Opis aktivnosti: *Izračun učinaka odabrane alternative – prijedloga smanjenja propisane visine naknada*

R.BR.	3
PLANIRANA AKTIVNOST	<ul style="list-style-type: none"> • Preliminarna procjena učinaka alternativnih prijedloga smanjenja propisane visine naknada • Odabir i donošenje odluke o prihvaćanju jednog od alternativnih modela kao prijedloga smanjenja propisanih naknada • Detaljni izračun i procjena učinaka naknada • Prezentacija prijedloga, izračuna i procjene učinaka nadležnim ministarstvima i usuglašavanje prijedloga smanjenja propisanih naknada
NADLEŽNO TIJELO	<ul style="list-style-type: none"> • MMPI
ROK PROVEDBE	<ul style="list-style-type: none"> • 23. lipnja 2017.
IZVOR SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none"> • Državni proračun RH, razdjel MMPI
IZNOS PLANIRANIH SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none"> • 50.000,00 kn u 2017.

AKTIVNOST 4.

Opis aktivnosti: *Izrada konačnog prijedloga zakonskih izmjena za ostvarenje ciljeva projekta*

R.BR.	4
PLANIRANA AKTIVNOST	<ul style="list-style-type: none">• Izrada nacrtu prijedlog izmjene zakonskih i podzakonskih akata• Rasprava o prijedlogu izmjene zakonskih i podzakonskih akata (Operatori, privatni investitori, Jedinice lokalne i regionalne samouprave, predstavnici nadležnih ministarstava)• Izrada konačnog prijedloga izmjene zakonskih i podzakonskih akata
NADLEŽNO TIJELO	<ul style="list-style-type: none">• MMPI, Povjerenstvo za praćenje provedbe Strategije
ROK PROVEDBE	<ul style="list-style-type: none">• 31. kolovoza 2017.
IZVOR SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none">• Državni proračun RH
IZNOS PLANIRANIH SREDSTAVA	<ul style="list-style-type: none">• Sredstva su osigurana u državnom proračunu RH, za MMPI, u okviru redovitih aktivnosti

11 DODATAK

11.1 Analiza naknada

Predmetne naknade su sve propisane naknade koji se uplaćuju u korist proračuna tijela javne vlasti i na koje država i tijela jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave mogu utjecati, a koje nisu porezi. **Naknade su uređene kroz 13 zakona, 6 Pravilnika, 5 Odluka te 3 Uredbe.**

Predmet analize je privatni sektor tržišta elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga. Za potrebe analize prikupili smo podatke od sljedećih Operatora u privatnom vlasništvu: Hrvatski Telekom d.d., VIP net d.o.o. i Tele2 d.o.o., dok smo za potrebe analize koristili podatke o financijskom poslovanju i troškovima predmetnih naknada u razdoblju od 2013. do 2015. godine.

Fokus analize su predstavljale tzv. Naknade specifične za operatore elektroničkih komunikacijskih usluga. Navedene naknade pružatelji usluga obvezni su plaćati u skladu sa Zakonom o audiovizualnim djelatnostima, Zakonom o cestama, Zakonom o elektroničkim komunikacijama i Zakonom o elektroničkim medijima. **Najbrojniji i troškovno najznačajniji udio naknada odnosi se na naknade koje se plaćaju sukladno odredbama Zakona o elektroničkim komunikacijama,** koji pokriva i dozvole za rad Operatora te Zakona o cestama.

Detaljan opis naknada koje Operatori plaćaju sukladno Zakonu o elektroničkim komunikacijama i Zakonu o cestama naveden je u nastavku poglavlja.

11.1.1 Naknade prema Zakonu o cestama

Na temelju članka 86. Zakona o cestama (NN 84/11, NN 22/13, NN 54/13, NN 148/13, NN 92/14), kao jedan od izvora financiranja javnih cesta propisano je i plaćanje naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti. Visinu naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti odlukom propisuje Vlada Republike Hrvatske.

Naknadu za osnivanje prava služnosti i prava građenja plaćaju investitori vodnih građevina, energetskih građevina te građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme na javnoj cesti, odnosno osobe koja su na temelju posebnog zakona ovlaštene upravljati tim građevinama i infrastrukturom.

Kao investitori građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture, Operatori su obvezni plaćati sljedeće:

Prikaz 8: Naknade koje plaćaju Operatori na temelju Zakona o cestama

Naziv naknade	Korisnik	Metoda izračuna/način naplate
Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti	Upravitelji cesta, odnosno koncesionari	(1) Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti plaća se za površinu javne ceste koja se koristi (2) Visina naknade za pravo služnosti vodova na javnoj cesti za postavljanje elektroničke komunikacijske kableske kanalizacije, vodova koji

		<p>se postavljaju izvan kabelaške kanalizacije i stupova nadzemne komunikacijske mreže te vodova integrirane infrastrukture iznosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4,75kn/m² za autoceste i - 2,40kn/m² za ostale javne ceste. <p>(3) Naknada se usklađuje s godišnjim rastom indeksa cijena na malo kojeg objavljuje Državni zavod za statistiku</p>
Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti	Upravitelji cesta, odnosno koncesionari	<p>(1) Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti utvrđuje se u iznosu od 2.000,00 kuna mjesečno za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu</p> <p>(2) Naknada se usklađuje s godišnjim rastom indeksa cijena na malo kojeg objavljuje Državni zavod za statistiku</p>

Sredstva od navedenih naknada uplaćuju se na račun pravne osobe koja upravlja javnom cestom, odnosno na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., Hrvatskih cesta d.o.o., koncesionara, županijske uprave za ceste, ovisno o ugovoru o korištenju cestovnog zemljišta, ugovoru o obavljanju pratećih djelatnosti, ugovoru o stjecanju prava građenja, odnosno ugovoru o osnivanju prava služnosti.

11.1.2 Naknade prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama

Temeljem Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, NN 90/11, NN 133/12, NN 80/13, NN 71/14), Operatori snose troškove sa osnove naknada za obavljanje poslova HAKOM-a, naknada za korištenje nekretnina na temelju prava puta i naknada za pravo uporabe adresa, brojeva i radiofrekvencijskog spektra kao opći prihod državnog proračuna.

Prikaz 9: Korisnici naknada koje se plaćaju prema Zakonu o elektroničkim komunikacijama

Redni broj	Korisnik	Naknada
1.	HAKOM	<ul style="list-style-type: none"> I. Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom II. Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom III. Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a
2.	OPĆINE, GRADOVI, PRAVNE I FIZIČKE OSOBE	<ul style="list-style-type: none"> I. Naknada za korištenje nekretnina na temelju prava puta

3.	DRŽAVNI PRORAČUN	I. Naknada za pravo uporabe adresa i brojeva II. Naknada za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra
----	------------------	--

11.1.2.1 Naknade za obavljanje poslova HAKOM-a

Na temelju članka 16. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, NN 90/11, NN 133/12, NN 80/13, NN 71/14), propisano je kako se sredstva za obavljanje poslova HAKOM-a osiguravaju iz (i) Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom, (ii) Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom i (iii) Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a.

I. Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom

Izračun i visina naknada te način plaćanja naknada propisan je Pravilnikom o plaćanju naknada za obavljanje poslova HAKOM-a, a iste su detaljno opisane kako slijedi:

Prikaz 10: Sredstva za obavljanje poslova HAKOM-a – Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom

Naziv naknade	Korisnik	Metoda izračuna/način naplate
Naknada za uporabu zemljopisnih brojeva za javne komunikacijske usluge	HAKOM	(1) Naknada za jedan dodijeljeni zemljopisni broj iz raspona brojeva namijenjenih za javne komunikacijske usluge iznosi 0,55 kuna (2) Naknada za dodijeljeni blok zemljopisnih brojeva iz raspona brojeva namijenjenih za javne komunikacijske usluge jednaka je zbroju naknada za sve pojedinačne dodijeljene brojeve koji se nalaze u tom bloku brojeva.
Naknada za uporabu nezemljopisnih brojeva za usluge s posebnom tarifom, usluge jedinstvenog pristupnog broja, usluge besplatnog poziva, usluge osobnog broja, usluge pristupa internetu i kratke SMS/MMS kodove za usluge s posebnom tarifom, usluge platnog prometa i besplatne	HAKOM	(1) Naknada za jedan dodijeljeni šesteroznamenasti pretplatnički broj iz raspona nezemljopisnih brojeva namijenjenih za usluge s posebnom tarifom, usluge jedinstvenog pristupnog broja, usluge besplatnog poziva, usluge osobnog broja i usluge pristupa internetu iznosi 5,00 kuna. (2) Naknada za jedan dodijeljeni četveroziomenasti pretplatnički broj iz raspona nezemljopisnih brojeva namijenjenih za usluge s posebnom tarifom i usluge besplatnog poziva iznosi 50,00 kuna (3) Naknada za jedan dodijeljeni kratki kod za SMS/MMS usluge s posebnom tarifom, usluge platnog prometa i besplatne usluge iznosi 250,00 kuna (4) Naknada za dodijeljeni blok brojeva i kratkih SMS/MMS kodova iz raspona brojeva i kratkih

usluge		SMS/MMS kodova iz ovog članka jednaka je zbroju naknada za sve pojedinačne dodijeljene brojeve koji se nalaze u tom bloku brojeva
Naknada za uporabu nacionalnih odredišnih kodova	HAKOM	<p>(1) Naknada za jedan dodijeljeni dvoznamenkasti nacionalni odredišni kod (NDC) za javne komunikacijske usluge u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama iznosi 589.650,00 kuna</p> <p>(2) Naknada za jedan dodijeljeni troznamenkasti nacionalni odredišni kod (NDC) za javne komunikacijske usluge u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama iznosi 58.965,00 kuna</p> <p>(3) Naknada za jedan dodijeljeni četveroznamenkasti nacionalni odredišni kod (NDC) za javne komunikacijske usluge u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama iznosi 5.896,50 kuna</p> <p>(4) Naknada za jedan dodijeljeni četveroznamenkasti nacionalni odredišni kod (NDC) za M2M usluge iznosi 3.685,00 kuna, a za jedan dodijeljeni peteroznamenkasti nacionalni odredišni kod (NDC) za M2M usluge iznosi 368,50 kuna</p>
Naknada za uporabu kratkih kodova	HAKOM	<p>(1) Naknada za dodijeljeni peteroznamenkasti kôd za službu davanja obavijesti (informacija) i za ostale peteroznamenkaste kôdove iznosi 10.000,00 kuna</p> <p>(2) Naknada za dodijeljeni četveroznamenkasti kôd za odabir Operatora i za ostale četveroznamenkaste kôdove iznosi 25.000,00 kuna</p> <p>(3) Naknada za dodijeljeni troznamenkasti kôd iznosi 50.000,00 kuna</p> <p>(4) Za uporabu kratkih kodova za hitne službe i za uporabu kratkih kodova za govorne usluge raspona 116xxx, ne plaća se naknada</p>
Naknada za uporabu adresa (kodova)	HAKOM	<p>(1) Naknada za jedan dodijeljeni kôd zatvorene korisničke skupine iznosi 2,50 kune</p> <p>(2) Naknada za dodijeljeni blok kôdova zatvorenih korisničkih skupina jednaka je zbroju naknada za sve pojedinačne dodijeljene kôdove koji se nalaze u tom bloku kôdova</p> <p>(3) Naknada za jedan dodijeljeni kôd nacionalne signalizacijske točke iznosi 252,50 kuna</p>

		<p>(4) Naknada za jedan dodijeljeni kôd međunarodne signalizacijske točke iznosi 252,50 kuna</p> <p>(5) Naknada za jedan dodijeljeni identifikacijski kôd podatkovne mreže iznosi 252,50 kuna</p> <p>(6) Naknada za jedan dodijeljeni kôd pokretne komunikacijske mreže iznosi 252,50 kuna</p>
--	--	--

II. Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom

Izračun i visina naknada te način plaćanja naknada propisan je Pravilnikom o plaćanju naknada za obavljanje poslova HAKOM-a. Naknade se određuju se prema dodijeljenom radiofrekvencijskom spektru, vrsti i namjeni radijske postaje ili mreže te području pokrivenosti emisijom.

Prikaz 11: Sredstva za obavljanje poslova HAKOM-a – Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom

Naziv naknade	Korisnik	Metoda izračuna/način naplate
Naknada za usmjerene veze točka-točka	HAKOM	<p>(1) Za uporabu radiofrekvencijskog spektra iznad 1 GHz u usmjerenim vezama točka-točka (sa i bez prenosivih krajnjih postaja) i ENG/OB, koje koriste spektar širine veće od 2 MHz, naknada iznosi 1.000,00 kuna</p> <p>(2) Za uporabu radiofrekvencijskog spektra iznad 1 GHz u usmjerenim vezama točka-točka (sa i bez prenosivih krajnjih postaja) i ENG/OB, koje koriste spektar širine 2 MHz ili manje, naknada se ne naplaćuje</p> <p>(3) Za uporabu radiofrekvencijskog spektra iznad 1 GHz u usmjerenim vezama točka-točka za koje se dozvola izdaje prema pojednostavljenom postupku, ako je to predviđeno planom dodjele radiofrekvencijskog spektra za taj frekvencijski pojas, naknada iznosi 200 kuna</p>
Naknada za ENG/OB ispod 1 GHz	HAKOM	(1) Za uporabu radiofrekvencijskog spektra u vezama za ENG/OB primjenu u frekvencijskim područjima ispod 1 GHz, naknada se određuje u visini od 100,00 kn/godišnje
Naknada za satelitsku službu	HAKOM	(1) Za satelitske veze naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra iznosi 1.500,00 kn

Naknada za mrežu za vlastite potrebe	HAKOM	<p>(1) Naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra za mrežu za vlastite potrebe utvrđuje se prema vrsti i namjeni radijske postaje u rasponu od 50,00 do 2.000,00 kn/godišnje ovisno o vrsti radijske postaje</p> <p>(2) Naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra za mrežu u simpleks i dupleks načinu rada koje sadrže isključivo krajnje radijske postaje, utvrđuje se prema području pokrivenosti komunikacijske mreže uz uporabu radiofrekvencijskog spektra u skladu visini godišnje naknade od 1.500,00kn za područje pokrivenosti Republike Hrvatske, u visini godišnje naknade od 750,00kn za područje pokrivenosti od dviju do šest susjednih županija te u visini godišnje naknade od 250,00kn za područje pokrivenosti do jedne županije</p>
Naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javnu pokretnu mrežu	HAKOM	(1) Naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javnu pokretnu mrežu utvrđuje se prema dodijeljenom radiofrekvencijskom spektru u visini godišnje naknade od 100.000,00 kn po dodijeljenom MHz
Naknada za sustav za pozivanje osoba	HAKOM	(1) Za uporabu radiofrekvencijskog spektra u sustavu za pozivanje osoba naknada se utvrđuje prema vrsti radijske postaje u visini godišnje naknade od 500,00 kn za osnovnu postaju u jednosmjernom sustavu za pozivanje osoba i osnovnu postaju u dvosmjernom sustavu za pozivanje osoba
Naknada za mrežu točka-više točaka	HAKOM	(1) Naknada za mrežu točka-više točaka utvrđuje se prema dodijeljenom radiofrekvencijom spektru i području za koje je dodijeljena dozvola kao umnožak dodijeljenog neuparenog radiofrekvencijskog spektra (izraženog u Mhz) i godišnje naknade u kunama koja je u rasponu od 150,00 do 3.600,00 kn ovisno broju stanovnika županije i/ili regije, pri čemu se maksimalan iznosi odnosi na područje Republike Hrvatske

III. Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a,

Osiguravaju se u postotku od ukupnoga godišnjeg bruto prihoda koji su u prethodnoj kalendarskoj godini ostvarili Operatori u obavljanju djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga na tržištu, osim nakladnika elektroničkih medija koji odašilju svoje radijske ili televizijske programe putem vlastite elektroničke komunikacijske mreže, koju upotrebljavaju isključivo u tu svrhu. Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija obvezni su plaćati Operatori koji su u prethodnoj kalendarskoj godini ostvarili više od 1.000.000,00 kn bruto prihoda, a ista je detaljno opisana kako slijedi:

Prikaz 12: Sredstva za obavljanje poslova HAKOM-a – Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija

Naziv naknade	Korisnik	Metoda izračuna/način naplate
Naknada za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija	HAKOM	(1) Naknada za obavljanje drugih poslova HAKOM-a, izražena u postotku od ukupnog godišnjeg bruto prihoda koji su u prethodnoj kalendarskoj godini ostvarili Operatori u obavljanju djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga na tržištu, iznosi 0,20% ukupnog godišnjeg bruto prihoda

11.1.2.2 Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta

Na temelju članka 27. i 28. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, NN 90/11, NN 133/12, NN 80/13, NN 71/14) propisana su prava infrastrukturnog Operatora za korištenje općeg dobra i nekretnina drugih na temelju prava puta.

Temeljem članka 29. istog zakona propisana je obveza plaćanja naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta upravitelju općeg dobra ili vlasniku nekretnine, a čiji se izračun i visina naknade propisuju Pravilnikom o potvrdi i naknadi za pravo puta koji donosi Vijeće HAKOM-a. Upravitelj općeg dobra ili vlasnik nekretnine nema pravo zahtijevati naknadu od operatora korisnika koji se koristi elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom i povezanom opremom infrastrukturnog Operatora na temelju sklopljenog ugovora o zajedničkom korištenju elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme pri kojem korisnik naknadu za korištenje plaća infrastrukturnom Operatoru.

Prikaz 13: Naknada za korištenje nekretnina na temelju prava puta

Naziv naknade	Korisnik	Metoda izračuna/način naplate
Naknada za korištenje nekretnina na temelju prava puta	Općine, gradovi, pravne i fizičke osobe	(1) Visina naknade za pravo puta se izračunava prema površini zemljišta koja se koristi za pristup, postavljanje, korištenje, popravljavanje i održavanje elektroničke komunikacijske infrastrukture u sljedećim iznosima: 10 kn/m ² – poljoprivredna zemljišta 5 kn/m ² – šumska zemljišta 3 kn/m ² – vode 3 kn/m ² – prirodno neplodno zemljište 8 kn/m ² – zemljište privedeno svrsi 10 kn/m ² – zemljišta za koje je na katastarskoj čestici uspostavljen poseban pravni režim, pomorsko dobro, vodno dobro, kulturno dobro, strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat, park prirode, regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park šuma, spomenik parkovne arhitekture, štíčeno područje

		(2) U slučaju da infrastrukturni operator podnosi zahtjev za pravo puta za cijelo administrativno područje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, naknada za pravo puta iznosi 6kn/m2 neovisno o vrsti nekretnine iz prethodnog navoda
--	--	--

11.1.2.3 Naknade kao opći prihod državnog proračuna

Na temelju članka 70. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, NN 90/11, NN 133/12, NN 80/13, NN 71/14) propisan je način dodjele i naknada za uporabu adresa i brojeva, te člankom 84. istog zakona propisan je način plaćanja naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra, a izračun i visina naknade za uporabu adresa, brojeva i radiofrekvencijskog spektra propisan je sljedećim podzakonskim aktima:

1. Pravilnikom koji donosi Vijeće HAKOM-a u svrhu podmirivanja troškova HAKOM-a nastalih u upravljanju adresnim i brojevnim sustavom te radiofrekvencijskim spektrom
2. Pravilnikom koji donosi ministar, za pravo uporabe adresa i brojeva te radiofrekvencijskog spektra

Naknade utvrđene pravilnikom koji donosi Vijeće HAKOM-a detaljno su opisane u poglavlju 3.5.1., a naknade utvrđene pravilnikom koji donosi ministar (Pravilnik o plaćanju naknada za pravo uporabe adresa, brojeva i radiofrekvencijskog spektra) plaćaju se u korist državnog proračuna Republike Hrvatske na temelju izdanog računa HAKOM-a, a iste su detaljno opisane u nastavku poglavlja.

Prikaz 14: Naknada za pravo uporabe adresa i brojeva - opći prihod državnog proračuna

NAKNADE ZA PRAVO UPORABE ADRESA I BROJEVA		
Naziv naknade	Korisnik	Metoda izračuna/način naplate
Naknada za pravo uporabe adresa i brojeva	Državni proračun	<p>(1) Visina godišnje naknade za pravo uporabe adresa i brojeva izračunava se prema formuli (a*b*c*d/e), pri čemu je:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. jedinična cijena za uporabu brojeva utvrđena u visini od 1,70 kuna b. koeficijent upravljanja skupinom brojeva c. koeficijent proširenja brojevnog prostora za skupinu brojeva d. koeficijent potražnje brojeva u skupini brojeva. e. koeficijent raspoloživosti brojeva u skupini brojeva <p>Vrijednosti koeficijenata utvrđene su Pravilnikom</p>

NAKNADE ZA PRAVO UPORABE RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA		
Naziv naknade	Korisnik	Metoda izračuna/način naplate
Naknada za usmjerene veze točka-točka bez prenosivih krajnjih postaja	Državni proračun	<p>(1) Visina godišnje naknade za uporabu neuparenog radiofrekvencijskog spektra širine pojasa od 1 MHz izračunava se prema izrazu $(0,3 * a * b * \text{maksimum}(1, \text{minimum}(5, c/d)))$, pri čemu je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jedinična cijena za uporabu radiofrekvencijskog spektra b. koeficijent zagušenja radiofrekvencijskog pojasa, c. najmanja duljina trase izražena u kilometrima za radiofrekvencijski pojas d. duljina trase izražena u kilometrima i određena zemljopisnim odrednicama krajnjih točaka iz dozvole za uporabu radiofrekvencijskog spektra <p>Maksimum(x, y) funkcija daje najveću vrijednost argumenata, minimum(x, y) funkcija daje najmanju vrijednost argumenata</p> <p>Vrijednosti koeficijenata utvrđene su Pravilnikom</p>
Naknada za usmjerene veze točka-točka s prenosivim krajnjim postajama	Državni proračun	<p>(1) Godišnja naknada utvrđuje se matematičkim izrazom $(0,75 * a * b * c)$, pri čemu je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jedinična cijenu za uporabu radiofrekvencijskog spektra b. koeficijent zagušenja radiofrekvencijskog pojasa, c. koeficijent pokrivanja područja <p>Vrijednosti koeficijenata utvrđene su Pravilnikom</p>
Naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra za satelitsku službu	Državni proračun	<p>(1) Godišnja naknada utvrđuje se matematičkim izrazom $(a * b)$, pri čemu je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jedinična cijenu za uporabu radiofrekvencijskog spektra b. koeficijent zagušenja radiofrekvencijskog pojasa <p>Vrijednosti koeficijenata utvrđene su Pravilnikom</p>
Naknada za uporabu radiofrekvencijskog	Državni proračun	<p>(1) Visina godišnje naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra (dupleks ili poludupleks) širine pojasa od 1 MHz utvrđuje se matematičkim</p>

<p>spektra za mreže za vlastite potrebe</p>		<p>izrazom $(10 * a * b * c * d)$, pri čemu je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jedinična cijenu za uporabu radiofrekvencijskog spektra b. koeficijent zagušenja radiofrekvencijskog pojasa c. koeficijent efektivne izračene snage d. koeficijent efektivne visine antene <p>(2) Visina godišnje naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra (simpleks) širine pojasa od 1 MHz, te u slučaju kada se mreža sastoji samo od krajnjih postaja koje upotrebljavaju dupleksne ili poludupleksne kanale, izračunava se matematičkim izrazom $(10 * a * b * e)$, pri čemu je:</p> <ul style="list-style-type: none"> e. koeficijent pokrivenost područja. <p>Vrijednosti koeficijenata utvrđene su Pravilnikom</p>
<p>Naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne mreže pokretnih komunikacija</p>	<p>Državni proračun</p>	<p>(1) Ukupna visina godišnje naknade za uporabu radiofrekvencijskog spektra u javnoj mreži pokretnih komunikacija sastoji se od:</p> <p>(a) Godišnje naknade za uporabu neuparenog radiofrekvencijskog spektra širine pojasa od 1 MHz koja se izračunava izrazom $(60 * a * b * c)$, pri čemu je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jedinična cijena za uporabu radiofrekvencijskog spektra b. koeficijent zagušenja radiofrekvencijskog pojasa c. koeficijent pokrivenosti stanovništva <p>(b) Jednokratne naknade za dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra u visini od 150.000.000,00 kn koja se plaća i za dozvolu za svaki novi radiofrekvencijski pojas</p> <p>(c) Godišnje naknade za dozvolu za uporabu radiofrekvencijskog spektra koju nositelj dozvole plaća u iznosu od 0,5% od ukupnog godišnjeg bruto prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga na tržištu putem dodijeljenog radiofrekvencijskog spektra za javnu mrežu pokretnih komunikacija, u prethodnoj kalendarskoj godini</p>
<p>Naknada za uporabu radiofrekvencijskog spektra za mreže točka-više točaka</p>	<p>Državni proračun</p>	<p>(1) Visina godišnje naknade za uporabu neuparenog radiofrekvencijskog spektra širine pojasa od 1 MHz izračunava se izrazom $(0,5 * a * b * c) * (1+d)$, pri čemu je:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jedinična cijenu za uporabu radiofrekvencijskog

		<p>spektra,</p> <ul style="list-style-type: none">b. koeficijent zagušenja radiofrekvencijskog pojasac. koeficijent pokrivenosti stanovništvad. koeficijent koji iznosi 0,2 za prvu godinu valjanosti dozvole za uporabu radiofrekvencijskog spektra, 0,4 za drugu godinu, 0,6 za treću godinu, 0,8 za četvrtu godinu i 1 za svaku sljedeću godinu valjanosti dozvole za uporabu radiofrekvencijskog spektra <p>Vrijednosti koeficijenata utvrđene su Pravilnikom</p>
--	--	---

11.2 Praksa poboljšanja uvjeta ulaganja i upravljanja širokopojasnim mrežama odabranih država članica Europske Unije

Država članica EU	NALAZ
AUSTRIJA	<ul style="list-style-type: none"> • Inicijativu «Zwanzigdreizehn» podupiru federalni, državni te programi EU i njena svrha je stimuliranje konkurencije za razvoj širokopojasne mreže u ruralnim područjima. Vlada je najavila plan prihoda od aukcija na ruralnim područjima koji čini 50% ukupnog prihoda od aukcija • U pojedinim regijama se Operatori suočavaju s rastućom konkurencijom od strane regionalnih opskrbljivača električnom energijom koji su aktivni učesnici tržišta širokopojasnog pristupa te korisnici nacionalnih schema potpore

Država članica EU	NALAZ
BELGIJA	<ul style="list-style-type: none"> • Budući da ne postoji izdavanje dozvole za korištenje prava puta u primjerenom roku od 30 dana, donošenje odluka od strane lokalne samouprave koje se odnose na Pravo puta je procijenjeno sporim • S druge strane, uspostavljene su formalne procedure koje su rezultirale uspostavljanjem redovitih koordinacijskih sastanaka za diskusiju s pružateljima infrastrukturnih usluga i to na temu srednjeročnih i dugoročnih planova intervencija na javnim cestama • Vezano uz mobilne komunikacije, a u cilju olakšanja dijeljenja resursa, nacionalna regulatorna agencija (BIPT) upravlja bazom podataka odašiljačkih postaja • Osim toga, nacionalni regulator je izdao smjernice za dijeljenje pasivne i aktivne infrastrukture prema kojima Operatori moraju poduzeti sve korake kako bi postaje učinili prikladnim za dijeljenje i obavještavali o postignutom dijeljenju postaje

	(lokalizacija novih i izmjena na postojećim postajama)
--	--

Država članica EU	NALAZ
BUGARSKA	<ul style="list-style-type: none"> • Sukladno zahtjevima iz Nacionalnog katastra i Zakona o Registru imovine (Property Register Act), poduhvati koji se odnose na pružanje usluga elektroničke komunikacije moraju kreirati specijalizirane mape, registre i informacijske sustave koje se odnose na elektroničke komunikacijske mreže • Fragmentiranost zakonodavstva i nekonzistentna primjena lokalne samouprave su navedeni kao jedan od glavnih razloga za produženje roka za izdavanje građevinskih dozvola • Prema navodima Operatora, lokalnim vlastima je potrebno do 240 dana za izdavanje građevinskih dozvola za izgradnju mobilnih postaja • U 2014. Vlada je razvila dokumente, planove, nacionalne strateške ciljeve i mjere koje se odnose na provedbu Direktive 2014/61/EU, odnosno smanjenje troškova razvoja širokopjaskih mreža nove generacije

Država članica EU	NALAZ
ČEŠKA	<ul style="list-style-type: none"> • Operatori smatraju da je najvećim dijelom zbog različite interpretacije i primjene Zakona o elektroničkim komunikacijama od strane lokalne samouprave, postupak odobravanja prava puta spor i kompliciran. Administrativne procedure odobrenja mogu trajati i duže od šest mjeseci te su dionici izrazili želju za harmonizacijom praksi odobrenja na razini države

Država članica EU	NALAZ
DANSKA	<ul style="list-style-type: none"> • U siječnju 2014. godine predstavnici ICT sektora, korisnika ICT-a danskoj su vladi predali preporuke za razvoj te je u veljači 2015. godine Vlada sa političkim strankama usuglasila Plan rasta za digitalizaciju u Danskoj koji sadrži 17 mjera strukturiranih u četiri područja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra mobilna i širokopjasna pokrivenost u cijeloj zemlji 2. Porast upotrebe informatičke tehnologije i podataka u poslovanju 3. Digitalna sigurnost 4. Vještine i resursi za e-učenje • U okviru područja «Dobra mobilna i širokopojasna pokrivenost u cijeloj zemlji», inicijative uključuju komponente kao što su: <ul style="list-style-type: none"> ○ Legislativa za smanjenje radova iskopavanja i bolju iskoristivost cijevi i kabela za širokopojasni pristup ○ Olakšanje koordinacije i postizanje dogovora između pružatelja telekomunikacijskih usluga i lokalne samouprave ○ Pregled zakona koji se odnose na hipotekarno kreditiranje (Zakoni o hipotekarnim kreditima i obveznicama) u cilju uključivanja mogućnosti financiranja digitalne infrastrukture • Također, vlada je pokrenula inicijativu za povećanje mogućnosti financiranja na način da se lokalnoj samoupravi odobravaju krediti za uspostavu bolje pokrivenosti između ostalog i širokopojasnog pristupa • Zbog velikih odstupanja u cijenama prava puta, nacionalna regulatorna agencija je s industrijom, lokalnim vlastima smjernice za cijene najma zemljišta za postavljanje antena i jarbola

Država članica EU	NALAZ
ESTONIJA	<ul style="list-style-type: none"> • Estoniju izdvaja jednostavnost procedura za izdavanja dozvola za pravo puta koje izdaju lokalne samouprave • Maksimalno trajanja ishoda dozvole je 20 dana

Država članica EU	NALAZ
FINSKA	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus plana uspostavljanja i poboljšanja širokopojsnog pristupa u područjima niže stope naseljenosti (obuhvaća manje od 5% stanovništva), predstavlja razvoj «middle mile» segmenata mreže s ciljem pozicioniranja pristupnih točaka koje podržavaju konekcije od najmanje 100Mbps na udaljenost do 2km od skoro svih nekretnina. • Razvoj se provodi projektima na lokalnoj razini. Lokalne kooperative i mreže lokalne samouprave provode najveći broj ovakvih projekata • Lokalne samouprave koordiniraju infrastrukturne radove i u obvezi su iznajmiti svoju infrastrukturu po tržišnim cijenama • Državna kompanija «Johtotieto» je ponudila uslugu za informiranje o zajedničkim građevinskim zahvatima, odnosno internetski sustav gdje Operatori i operatori električne energije te ostali vlasnici kabela mogu pružiti informaciju o njihovim građevinskim projektima kako bi se olakšala zajednička gradnja. U 2015. godini je preko 200 korisnika plaćalo licencu za uslugu koja je omogućavala pristup bazi podataka o tadašnjih oko 300 projekata

Država članica EU	NALAZ
FRANCUSKA	<ul style="list-style-type: none"> • Središnji «Task force¹⁷» nadzire plan rad i koordinira rad lokalne samouprave u razvoju širokopojsnih mreža. Tijekom 2014. godine, razvijen je alat mapiranje fiksne telekom infrastrukture koja pruža informaciju i trenutnoj i budućoj pokrivenosti i brzini pristupa • «Master plan digitalnog razvoja¹⁸» razlikuje: <ul style="list-style-type: none"> ○ «Zones conventionnees» gdje su se Operatori obvezali investirati 7 milijardi eura kroz tripartitne ugovore (Država – Lokalna samouprava - Operatori) i koji će pokriti 57% stanovništva ○ «Eseaux d'initiative publique» gdje je razvoj osiguran od strane lokalnih vlasti u procijenjenoj vrijednosti od 14 milijardi eura • Kako bi se osigurala efikasnost ulaganja, lokalne vlast ne smiju početi s razvojem u područjima za koja se smatra da će razviti na tržišnim osnovama. Do ožujka 2015. godine su središnjoj vlasti prijavljena 73 projekta koji se odnose na razvoj lokalnih mreža • Procedura za izdavanje dozvola prava puta je u odgovornosti lokalnih vlasti te mogu biti složene i netransparentne

¹⁷ «Mission très haut débit»

¹⁸ «SDTAN»

Država članica EU	NALAZ
NJEMAČKA	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj FTTH/B linija u malim gradovima i ruralnim područjima se u većini slučajeva provodi od strane alternativnih operatera te se is tog razloga broj kompanija u vlasništvu lokalne samouprave (komunalna društva ili osnovana društva za investicijske pothvate) kontinuirano povećava • U ožujku 2014. godine vlada je osnovala inicijativu «Network Alliance Digital Germany». Na platformi tog foruma, pružatelji usluga i mreže elektroničke komunikacije, istraživači i predstavnici nacionalnih vlasti su prepoznali važne teme koje se odnose na razvoj širokopojasnog pristupa i prepoznavanje mogućih rješenja. U tom kontekstu su privatne kompanije objavile spremnost za investiranje više od 8 milijardi eura u unapređenje NGA infrastrukture u godinama koje slijede. Razvijen je i plan aktivnosti za 2014. i 2015. godinu • Dodatno, uz postojeći program, a u namjeri da adresira neuspjeh tržišta širokopojasnog pristupa u ruralnim i strukturno nerazvijenim regijama, federalna razina i federalne države su planirale intervenirati efikasnim mjerama za financiranje za pokretanje tendera i razvoj financijskih instrumenata u formi premium fonda za razvoj širokopojasne mreže • U prosincu 2014. godine je donesena odluka o upotrebi očekivanih prihoda od naknade za korištenje RF spektra. Za razvoj infrastrukture je iz državnog proračuna dodatno planirano korištenje sredstava u iznosu od 1 milijarde eura • U odnosu na nadolazeću dodjelu prava na 700 MHz, nacionalni regulator je donio odluku da od primatelja prava da omogući pokrivenost širokopojasnog pristupa na najmanje 97% kućanstava u svakoj federalnoj državi i na najmanje 98% kućanstava u cijeloj državi tijekom sljedeće 3 godine • Procedure izdavanja dozvola za pravo puta moraju biti

	<p>završene u roku od 6 tjedana od predaje prijave. Da bi olakšalo provedbu ove procedure, Zakon o telekomunikacijama¹⁹ dozvoljava Operatorima da zahtijevaju prijenos prava puta s federativne razine na Operatore</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centralizirana obrada regulatornog tijela značajno skraćuje vrijeme obrade zahtjeva za izdavanjem dozvole • Dodatno, u Njemačkoj je moguća nadogradnja NGA infrastrukture zgrade ukoliko trajno ne promijeni mogućnost korištenja i bez pristanka vlasnika
--	--

Država članica EU	NALAZ
GRČKA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalni plan za širokopolasni pristup pojednostavljenje administrativne procedure, koordinacije i planiranje investicija putem mapiranja infrastrukture i dostupnosti usluge • S druge strane, plan predviđa dodatna ulaganja i proširenje projekta za ruralni razvoj širokopolasne mreže • Pravo puta se odobrava od strane lokalnih vlasti i to u roku od 30 dana, odnosno u roku od 60 dana u slučaju privatnih mreža, ali u praksi je proces dugotrajniji

Država članica EU	NALAZ
MAĐARSKA	<ul style="list-style-type: none"> • U veljači 2014. godine su Mađarska vlada i Magyar Telekom potpisali sporazum o partnerstvu u cilju postizanja dostupnosti širokopolasnog pristupa svakom kućanstvu do 2018. godine, promocije digitalne pismenosti i povećanja konkurentnosti poslovnih subjekata • Planirane investicije u mrežu trebaju biti komunicirane 6

¹⁹ «German Telecommunications Act»

	<p>mjeseci unaprijed, a interes u zajednički razvoj mora biti iskazan u razdoblju do 3 mjeseca prije datuma početka investicije</p>
--	---

Država članica EU	NALAZ
IRSKA	<ul style="list-style-type: none"> • Bez obzira na privatne investicije, postoji značajno geografsko područje koje sadrži preko 750.000 prostora za koje je industrija obavijestila da nema namjeru investirati u usluge širokopojasnog pristupa velikih brzina • Državna strategija intervencije se zasniva na: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sastancima s velikim brojem dionika koji uključuju prdstavnike industrije, ruralne zajednice, predstavnici javnosti, javna tijela i vladina tijela ○ Detaljnim modelima troškova koje podupiru analizu troškova i koristi ○ Sveobuhvatnoj nacionalnoj NGA vježbi mapiranja koja je provedena s industrijom • Zakon o Elektroničkim Komunikacijskim mrežama²⁰ je između ostalog omogućio operatorima električne mreže da svoju mrežu učine dostupnom bilo kojem pružatelju električnih komunikacijskih usluga

²⁰ ESB (Electronic Communications Networks Act 2014)

Država članica EU	NALAZ
ITALIJA	<ul style="list-style-type: none"> • U vejači 2015. godine, Vlada je prihvatila novu Digitalnu strategiju koja pokriva investicije u usluge i mreže te podrazumijeva izvore sredstava iz fondova EU te nacionalnih izvora financiranja. Komercijalno najmanje atraktivna ruralna područja zahtijevaju izgradnju u potpunosti javnih mreža koje će omogućiti barem 30 Mbps • U 2014. godini su usvojene mjere usmjerene olakšavanju razvoja elektroničkih komunikacijskih mreža koje uključuju ukidanje postupaka izdavanja individualnih dozvola za niske tornjeve ispod 1,5 metara visine

Država članica EU	NALAZ
LATVIJA	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba NGA projekta «Next generation network for rural areas» se odnosi na «middle-mile» projekte. Podržan od strane ERDF-a²¹, projekt razvija pristupne točke do centra lokalne samouprave u ruralnim područjima u kojima nije dostupna NGA i gdje ne postoje planovi za njen razvoj. «Last-mile» infrastruktura će biti isporučena od strane privatnih pružatelja usluga i za tu svrhu nije planirana podrška iz javnih izvora

²¹ European Regional Development Fund

Država članica EU	NALAZ
LITVA	<ul style="list-style-type: none"> • Za bijela i ruralna područja koja nisu gusto naseljena se planira da imaju pristup putem mobilnih tehnologija • I u ovom slučaju se javno financiranje planira kroz ESIF, odnosno treću fazu RAIN projekta. Dio sredstava je planiran iz Fonda za Ruralni Razvoj²² • Upotrebom strukturnih fondova 2007-2013, pod projektom RAIN II, Litva je uspješno uspostavila optičku mrežu u ruralnim i bijelim područjima te konekciju na 950 ruralnih naselja, izgrađivši tako 3.000 pristupnih točaka za operatore u maloprodaji • Infrastrukturom izgrađenom RAIN projektima (faze I i II) upravlja neprofitni operator širokopojasne mreže u djelatnosti veleprodaje koji primjenjuje «open-access wholesale model» koji ne uključuje «last-mile» konekciju. U 2015. godinu je pristup ostvarilo 46 Operatora

Država članica EU	NALAZ
NIZOZEMSKA	<ul style="list-style-type: none"> • Pravo puta se odobrava uglavnom u lokalnoj samoupravi to bez naknade, u skladu s Zakonom o telekomunikacijama • Što se tiče dozvola za antene, instalacija samo onih viših od 5 metara zahtijeva dozvolu koja mora biti izdana od strane lokalnih vlasti i to u roku od 8 tjedana • Bazne stanice su također isključene iz procesa odobravanja

²² Rural Development Funds

Država članica EU	NALAZ
POLJSKA	<ul style="list-style-type: none"> • Poljska će od iz EU fondova u razdoblju od 2015 . 2020. godine primiti preko 1 milijarde eura. Očekuje se da će većina sredstava biti dodijeljena Operatorima. U slučaju gdje Operatori ne pokažu interes, pravo prijave će imati i lokalne samouprave • Nadležno ministarstvo provodi treninge za lokalne vlasti, a vezano uz investicijski proces i upravljanje mrežnom infrastrukturom

Država članica EU	NALAZ
SLOVAČKA	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalna agencija za Mrežu i Elektroničke usluge²³ razvija regionalne optičke mreže u bijelim zonama te se predviđa da će njima nakon izgradnje i upravljati • Očekuje se da će «Last-mile» konekcije biti razvijene na komercijalnim principima. Budući da projekt ne uključuje jasnu sliku namjera privatnih ulagača u «Last-mile» konekcije, u tom smislu postoji neizvjesnost uspješnosti projekta • Budući da su javno savjetovanje i radionice pokazale da postoji interes za nacionalne i lokalne licence, Nacionalno regulatorno tijelo je donijelo odluku o podjeli frekvencije 3,6 GHz na dvije razine; Nacionalnu i lokalnu

²³ National Agency for Network and Electronic Services (NASES)

Država članica EU	NALAZ
SLOVENIJA	<ul style="list-style-type: none"> • U razdoblju financiranja 2007-2013, projekti javno-privatnog partnerstva koje su vodile lokalne samouprave su podržane s vrijednošću od 84 milijuna eura javnih sredstava²⁴ • Slovenija ima dobro razvijen pravni sustav za stimuliranje koordinacije civilnog rada, zajedničkih investicija i dijeljenje pasivne infrastrukture kroz više sektora, kao što su obveza gradnje praznih kanala koji su pogodni za elektroničku komunikaciju u situaciji izvođenja radova

Država članica EU	NALAZ
ŠPANJOLSKA	<ul style="list-style-type: none"> • Investicije u ruralnim i izoliranim područjima su potaknute agregiranom potražnjom. Lokalne zajednice i neprofitne organizacije često poduzimaju inicijative, a podršku im daju aktivnosti poput koordinacija i seminara organiziranim za neprofitne organizacije • Procedura odabiranja prava puta su u nadležnosti lokalne samouprave kad je nekretnina u vlasništvu lokalne samouprave, u nadležnosti nacionalne uprave kad su nekretnine u nacionalnom ili u privatnom vlasništvu

²⁴ GOŠ01 i GOŠ02

11.3 Ocjene prihvatljivosti naknada po definiranim kriterijima

Viša ocjena podrazumijeva veću prihvatljivost naknade za ostvarenje svrhe projekta. U nastavku slijede ocjene naknade strukturirane prema pet navedenih kriterija:

- Kriterij 1 - Efekti na obveznike naknade
- Kriterij 2 - Financijska ovisnost korisnika naknade o naknadi
- Kriterij 3 - Povećanje investicijskog potencijala
- Kriterij 4 - Strateški fit
- Kriterij 5 - Složenost provedbe

11.3.1 Kriterij 1 – Efekti na obveznike naknada

Savjetnik je rangirao naknade prema visini uplaćenog iznosa tri promatrana privatna Operatora u 2015. godini.

- Naknade čija je ukupna vrijednost tri promatrana Operatora iznosila preko 10,0 mil HRK su ocijenjene s ocjenom 3
- Naknade čija je ukupna vrijednost tri promatrana Operatora iznosila u rasponu od 4,0 do 10,0 mil HRK su ocijenjene s ocjenom 2
- Naknade čija je ukupna vrijednost tri promatrana Operatora iznosila manje od 4,0 mil HRK su ocijenjene s ocjenom 1

Slijede ocjene prihvatljivosti po predmetnom kriteriju:

Prikaz 16: Struktura isplaćenih naknada tri promatrana operatora prema naknadi u 2015. godini u milijunima kuna i ocjena prihvatljivosti

Naknada	2015	Ocjena
1. Naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra	815,7	3
2. Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti	64,3	3
3. Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom	36,4	3
4. Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva	20,0	3
5. Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija	16,8	3
6. Naknade za retransmisiju autorskih glazbenih djela sadržanih u televizijskim programima	16,1	3
7. Naknade za javnu izvedbu i priopćavanje javnosti glazbenih djela	15,1	3
8. Članarina turističkim zajednicama	11,7	3
9. Naknada za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	11,5	3
10. Naknada za pravo služnosti radi postavljanja el. kom. opreme na javnoj cesti	9,0	2
11. Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom	7,5	2
12. Spomenička renta	6,9	2
13. Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta	4,1	2
14. Postotni iznos iz dijela ukupnog godišnjeg bruto prihoda ostvarenog obavljanjem audiovizualnih djelatnosti	3,3	1
15. Naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma	2,8	1
16. Naknada za koncesiju na pomorskom dobru	0,5	1
17. Naknada za prenesena i ograničena prava na šumi i šumskom zemljištu	0,4	1
18. Članarina HGK	0,2	1
19. Upravne pristojbe	0,1	1
20. Naknada za sredstva za rad Agencije za elektroničke medije	0,1	1
21. Naknada za organiziranje tržišta električne energije	0,0	1
22. Naknada za obavljanje poslova energetske djelatnosti	0,0	1
23. Naknade za korištenje autorskog djela	0,0	1

Izvor: Procjena savjetnika,

11.3.2 Kriterij 2 – Financijska ovisnost korisnika naknade o naknadi

U prvom koraku su definirani korisnici naknade kojima se sa sigurnošću može utvrditi da ukupne ostvarene naknade tri promatrana ne čine više od 2% njihovog ukupnog prihoda. Te naknade su ocijenjene s ocjenom 3 te je s aspekta ispunjenja ovog kriterija te naknade moguće smanjiti.

Prikaz 17: Naknade za koje je razvidno da ne čine više od 2% ukupnog prihoda korisnika naknade

Korisnik naknade/ Naknada	2015	Ocjena
DRŽAVNI PRORAČUN		
• Naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra	815,74	3
• Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva	20,02	3
• Naknada za koncesiju na pomorskom dobru	0,46	3
UKUPNO	836,22	
HERA		
• Naknada za obavljanje poslova energetske djelatnosti	0,01	3
UKUPNO	0,01	
HGK		
• Članarina HGK	0,20	3
UKUPNO	0,20	
OPĆINE, GRADOVI, PRAVNE I FIZIČKE OSOBE		
• Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta	4,05	3
UKUPNO	4,05	
UPRAVITELJI CESTA, ODNOSNO KONCESIONARI		
• Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti	64,26	3
• Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti	9,05	3
UKUPNO	73,30	
ZAJEDNIČKI PRIHOD DRŽAVNOG PRORAČUNA, PRORAČUNA JLS I JRS		
• Upravne pristojbe	0,14	3
UKUPNO	0,14	
AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE		
• Naknada za sredstva za rad Agencije za elektroničke medije	0,06	3

Izvor: Procjena savjetnika,

Naknade za koje smo sigurni da značajno utječu na poslovanje korisnika naknade, odnosno koje čine preko 10% ukupnog prihoda korisnika naknade smo ocijenili s ocjenom 1.

Prikaz 18: Naknade za koje je razvidno da čine preko 10% ukupnog prihoda korisnika naknade

Naknada	2015	Ocjena
HAKOM		
• Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom	36,43	1
• Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija	16,84	1
• Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom	7,51	1
UKUPNO	60,79	
DHFR		
• Naknade za retransmisiju autorskih glazbenih djela sadržanih u televizijskim programima	16,09	1
UKUPNO	16,09	
HDS ZAMP		
• Naknade za javnu izvedbu i priopćavanje javnosti glazbenih djela	15,11	1
• Naknade za korištenje autorskog djela	0,00	1
UKUPNO	15,11	
HROTE		
• Naknada za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	11,45	1
• Naknada za organiziranje tržišta električne energije	0,03	1

Izvor: Procjena savjetnika,

Ostale naknade za koje procjenjujemo da ne čine manje od 2 i ne više od 10% prihoda korisnika naknade smo ocijenili s prosječnom ocjenom 2.

Prikaz 19: Ostale naknade za koje procjenjujemo da ne čine manje od 2 i ne više od 10% prihoda korisnika

Naknada	2015	Ocjena
TURISTIČKE ZAJEDNICE		
• Članarina turističkim zajednicama	11,72	2
UKUPNO	11,72	
HRVATSKE ŠUME		
• Naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma	2,76	2
• Naknada za prenesena i ograničena prava na šumi i šumskom zemljištu	0,42	2
UKUPNO	3,18	
HRVATSKI AUDIOVIZUALNI CENTAR		
• Postotni iznos iz dijela ukupnog godišnjeg bruto prihoda ostvarenog obavljanjem audiovizualnih djelatnosti	3,30	2
UKUPNO	3,30	
JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE, GRAD ZAGREB		
• Spomenička renta	6,87	2
UKUPNO	6,87	

Izvor: Procjena savjetnika,

11.3.3 Kriterij 3 - Povećanje investicijskog potencijala

Savjetnik je procijenio do koje mjere bi smanjenje određene naknade motiviralo Operatora da fokusira investicije u širokopojasne mreže sljedeće generacije.

Prikaz 20: Ocjena prihvatljivosti isplaćenih naknada u odnosu na to do koje bi mjere njihovo smanjenje motiviralo/ opravdalo povećanje investicija u širokopojasne mreže sljedeće generacije.

Naknada	2015	Ocjena
1. Naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra	815,7	3
2. Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti	64,3	3
3. Naknada za pravo služnosti radi postavljanja el. kom. opreme na javnoj cesti	36,4	3
4. Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva	20,0	3
5. Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta	4,1	3
6. Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom	9,0	3
7. Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom	7,5	3
8. Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija	16,8	2
9. Naknade za retransmisiju autorskih glazbenih djela sadržanih u televizijskim programima	16,1	1
10. Naknade za javnu izvedbu i priopćavanje javnosti glazbenih djela	15,1	1
11. Članarina turističkim zajednicama	11,7	1
12. Naknada za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	11,5	1
13. Spomenička renta	6,9	1
14. Postotni iznos iz dijela ukupnog godišnjeg bruto prihoda ostvarenog obavljanjem audiovizualnih djelatnosti	3,3	1
15. Naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma	2,8	1
16. Naknada za koncesiju na pomorskom dobru	0,5	1
17. Naknada za prenesena i ograničena prava na šumi i šumskom zemljištu	0,4	1
18. Članarina HGK	0,2	1
19. Upravne pristojbe	0,1	1
20. Naknada za sredstva za rad Agencije za elektroničke medije	0,1	1
21. Naknada za organiziranje tržišta električne energije	0,0	1
22. Naknada za obavljanje poslova energetske djelatnosti	0,0	1
23. Naknade za korištenje autorskog djela	0,0	1

Izvor: Procjena savjetnika,

11.3.4 Kriterij 4 – Strateški fit

Naknade za koje smo procijenili da bi njihovo smanjenje doprinijelo stvaranju potrebnog okruženja za poticanje privatnih ulaganja Operatora (dio Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine) smo ocijenili s ocjenom 3, dok smo ostale ocijenili ocjenom 1 jer smatramo da ne podupiru navedeni strateški cilj.

Prikaz 21: Ocjena prihvatljivosti isplaćenih naknada u odnosu procijenjeni doprinos smanjenja naknade povećanju investicija Operatora u širokopojasne mreže sljedeće generacije

Korisnik naknade/ Naknada	2015	Ocjena
DRŽAVNI PRORAČUN		
• Naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra	815,74	3
• Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva	20,02	3
• Naknada za koncesiju na pomorskom dobru	0,46	1
UKUPNO	836,22	
OPĆINE, GRADOVI, PRAVNE I FIZIČKE OSOBE		
• Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta	4,05	3
UKUPNO	4,05	
UPRAVITELJI CESTA, ODNOSNO KONCESIONARI		
• Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti	64,26	3
• Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti	9,05	3
UKUPNO	73,30	
HAKOM		
• Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom	36,43	3
• Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija	16,84	3
• Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom	7,51	3
UKUPNO	60,79	

Izvor: Procjena savjetnika,

* Ostale naknade su ocijenjene ocjenom 1

11.3.5 Kriterij 5 – Složenost provedbe

Predložena mjera je dobra onoliko koliko je njena provedba realna i vjerojatna. Izmjenu naknade smo ocijenili provedivom ukoliko smo procijenili da je utemeljena, odnosno ukoliko je moguće izraditi utemeljeno obrazloženje te provesti uspješnu komunikaciju njene svrhe i efekata koji su povezani s strateškim ciljem stvaranja potrebnog okruženja za poticanje ulaganja Operatora.

Prikaz 22: Ocjena prihvatljivosti isplaćenih naknada u odnosu na procijenjenu složenost provedbe izmjene naknade

Korisnik naknade/ Naknada	2015	Ocjena
DRŽAVNI PRORAČUN		
• Naknade za pravo uporabe radiofrekvencijskog spektra	815,74	3
• Naknade za pravo uporabe adresa i brojeva	20,02	3
• Naknada za koncesiju na pomorskom dobru	0,46	1
UKUPNO	836,22	
OPĆINE, GRADOVI, PRAVNE I FIZIČKE OSOBE		
• Naknade za korištenje nekretnina na temelju prava puta	4,05	3
UKUPNO	4,05	
UPRAVITELJI CESTA, ODNOSNO KONCESIONARI		
• Naknada za pravo služnosti polaganja vodova na javnoj cesti	64,26	3
• Naknada za pravo služnosti radi postavljanja elektroničke komunikacijske opreme (antenskih i sličnih uređaja i opreme) na javnoj cesti	9,05	3
UKUPNO	73,30	
HAKOM		
• Naknade za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom	36,43	2
• Naknade za obavljanje drugih poslova HAKOM-a u području elektroničkih komunikacija	16,84	2
• Naknade za upravljanje adresnim i brojevnim prostorom	7,51	2
UKUPNO	60,79	
HRVATSKI AUDIOVIZUALNI CENTAR		
• Postotni iznos iz dijela ukupnog godišnjeg bruto prihoda ostvarenog obavljanjem audiovizualnih djelatnosti	3,30	2
UKUPNO	3,30	
AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE		
• Naknada za sredstva za rad Agencije za elektroničke medije	0,06	3

Izvor: Procjena savjetnika,

* Ostale naknade su ocijenjene ocjenom 1

11.4 Socijalni i društveni aspekt učinaka predloženih mjera

Utjecaj na zapošljavanje i produktivnost rada

Šest analiziranih studija procjenjuje kreiranje radnih mjesta kao posljedicu razvoja širokopojasnog pristupa. Jedna od analiza procjenjuje da 1 milijarda EUR utrošena na razvoj širokopojasnog pristupa u prosjeku generira 9.320 radnih mjesta (Socio-economic benefits of high speed broadband; European commission).

Izgradnja infrastrukture za širokopojasni pristup ostvaruje učinke na tri razine:

1. Neposredno zapošljavanje (Izgradnja mreže)
2. Posredno zapošljavanje (Generirano prodajom proizvoda/ usluga subjektima koji su uključeni u razvoj mreže)
3. Inducirano zapošljavanje (Dodatno zapošljavanje potaknuto rastom potrošnje kućanstava zasnovanom na dohotku zarađenom od neposrednih i posrednih učinaka)

Prema navedenoj studiji, generiranje jednog neposrednog radnog mjesta u izgradnji mreže bi moglo promijeniti ukupnu zaposlenost na promatranom području između 1,38 i 1,83 radnih mjesta iz neposrednog i posrednog zapošljavanja i između 1,92 i 3,60 radnih mjesta iz neposrednog, posrednog i induciranog zapošljavanja.

Ralf Katz i Spephan Suter²⁵ utvrđuju da iako nema linearne povezanosti između širokopojasnog pristupa i kreiranja radnih mjesta, navode tri tipa učinaka širokopojasnog pristupa kako slijedi:

1. Ubrzanje inovacija kao rezultat uvođenja novih aplikacija i usluga
2. Poboljšanje produktivnosti kao rezultat usvajanja efikasnijih poslovnih procesa koje je omogućio širokopojasni pristup; tvrtke koje usvoje procese koji se zasnivaju na širokopojasnom pristupu ostvaruju poboljšanje produktivnosti rada u prosjeku za 5% u proizvodnji te 10% u uslugama
3. Privlačenje zapošljavanja iz drugih regija

²⁵ <https://www.ntia.doc.gov/legacy/broadbandgrants/comments/1EA7.pdf>

Utjecaj na gospodarski rast

Velik broj studija zaključuje da širokopojasni pristup ima značajan i pozitivan učinak na gospodarski rast (rast GDP-a). Slijede rezultati odabranih studija.

Prikaz 23: Procjena utjecaja na gospodarski rast

Država(e)	Studija	Podaci	Učinak
SAD	Crandall et al. (2007)	48 država SAD u razdoblju 2003-2005	Bez statistički značajnijih rezultata
OECD	Czernich et al. (2009)	25 OECD država za razdoblje 1996-2007	Usvajanje širokopojasnog pristupa podiže rast GDP-a za 1,9-2,5 p.p.
	Koutroumpis (2009)	22 OECD država za razdoblje 2002-2007	10%-tno povećanje penetracija širokopojasnog pristupa je povezano s 0,25% gospodarskog rasta
Globalni pregled	Quiang et al. (2009)	120 država svijeta za razdoblje (1980-2002)	10%-tno povećanje penetracija širokopojasnog pristupa je povezano s 1,21-1,38% gospodarskog rasta

Dodatno, studija za DG ECFIN²⁶, koja je izdana od strane Lorenzania i Varge procjenjuje da postizanje integracije Jedinstvenog digitalnog tržišta (Digital Single Market) doprinosi dugoročnom rastu GDP-a od 1,9%.

²⁶ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2014/pdf/ecp529_en.pdf

Utjecaj na bruto dodanu vrijednost (BDV)

Rezultati studije društveno- ekonomskog utjecaja u ruralnim područjima za okrug Berkshire (Ujedinjeno Kraljevstvo) iz 2014. godine²⁷ koja je strukturirana po Bijelim, Sivim i Crnim područjima navodi procjenu porasta bruto dodane vrijednosti (BDV) u dvogodišnjem razdoblju na razini od 1% ukoliko se penetracija širokopojasnog pristupa poveća za 10%. Dvostruko povećanje brzine širokopojasnog pristupa bi u dvogodišnjem razdoblju po istoj analizi povećalo bruto dodanu vrijednosti (BDV) za 0,3%.

Utjecaj na potrošače

Surplus potrošača predstavlja korist koju potrošač ostvaruje uslijed kupnje proizvoda za nižu cijenu od one koju su bili spremni platiti nastalu kao rezultat razvoja širokopojasnog pristupa. Generatori spremnosti plaćanja proizvoda su poboljšani pristup informacijama, zabava, zdravlje, javne usluge i uštede u transportu. Učinci širokopojasnog pristupa²⁸ se mogu podijeliti na sljedeća područja:

- Kućnu zabavu i komunikaciju
- E-zdravlje
- E-obrazovanje
- E-vlada
- Smart grids - električne mreže koje mogu učinkovito integrirati ponašanje i aktivnosti svih korisnika priključenih na njih
- Transport
- Rad na daljinu
- Računarstvo u oblacima

Utjecaj na poslovanje trgovačkih društava

Poslovna upotreba širokopojasnih mreža sljedeće generacije omogućuje prednosti, poglavito u efikasnosti. Efikasniji procesi u marketingu, optimiziranju zaliha, lanca opskrbe, koristi koje dolaze od video-conferencing-a i poslovanja u oblaku te novi modeli trgovine i financijskog posredovanja samo su neki od učinaka na poslovanje trgovačkih društava.

²⁷ Economic and Social Impact of Broadband in Berkshire, Adroit Economics, <http://www.superfastberkshire.org.uk/CHttpHandler.ashx?id=29612&p=0>

²⁸ 17Hayes, Richard. Valuing Broadband Benefits: A Selective Report on Issues and Options (February 9, 2011). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1856378>

11.5 Upravljanje rizicima

Prepoznato je šest ključnih rizika, odnosno mogućih neizvjesnosti čijim bi ostvarenjem došlo do zaustavljanja ili kašnjenja provedbe predloženih mjera. U nastavku slijede prepoznati rizici, njihov kratki opis te preporučeno postupanje za smanjenje vjerojatnosti njihovog ostvarenja.

Prikaz 24: Upravljanje rizicima

RIZIK	OPIS RIZIKA	PREPORUKA
Neprovođenje Strategije razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj od 2016. do 2020. godine	Projekte širokopojasne infrastrukture je potrebno strateški uklopiti u ostale mjere i projekte koji se provode na razini lokalne zajednice, a koji služe ostvarenju istih ili sličnih ciljeva. Navedeno je naročito važno u kontekstu provođenja politike regionalnog razvoja, odnosno sufinanciranja projekata sredstvima ESI fondova	Praćenje ostvarenja uklapanja projekata u budgete korisnika od strane Povjerenstva za praćenje provedbe Strategije
Neuspjeh financiranja usvojenih mjera	Pogoršanje makroekonomskih pokazatelja može otežati provedbu mjera	Praćenje i ubrzavanje komunikacije u javnoj raspravi Periodičke analize i prilagodba realnim mogućnostima korisnika naknada
Dužina i detalji javne rasprave	Zbog utjecaja prijedloga na proračune korisnika naknade, moguće je da se javna rasprava produži izvan termina iz ovog prijedloga	
Prihvatanje potrebnih zakona	Zbog utjecaja prijedloga na proračune korisnika naknade, moguće je kašnjenje u donošenju predloženih zakonskih i podzakonskih akata	Praćenje i planiranih rokova i komunikacija s nadležnim ministarstvima od strane Povjerenstva za praćenje provedbe Strategije
Nedovoljni poticaji za postizanje zadanih strateških ciljeva	Predložene mjere nisu dovoljno stimulativne za porast investicija	Pravovremena, česta i sadržajna komunikacija sa Operatorima te korekcija prijedloga

11.6 Dokument «Analiza utjecaja propisane visine naknada na investicijski potencijal privatnog sektora za razvoj širokopojasnih mreža sljedeće generacije»